

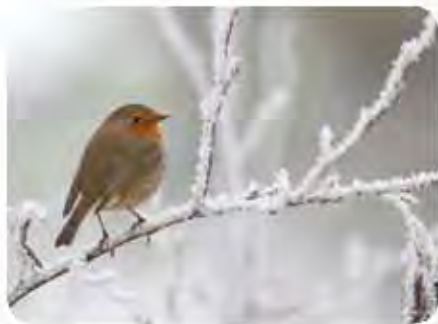
จดหมายข่าว ธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย

ปีที่ 4 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม - ธันวาคม) 2555

ISSN 1906-4977

- แนะนำนายกสภามหาวิทยาลัย : ศาสตราจารย์ นพ.กระแส ชนวงค์
- กิจกรรมส่งเสริมธรรมาภิบาล : สรุปการประชุม “Improving Research Performance and Positions in Global University Rankings : A Colloquium for Thailand’s Universities with the University of Western Australia (UWA)”
- บทความ : ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยช่วยไต่อันดับโลกได้อย่างไร? (๒/๒)
: การสมยอมเสนอราคา (ฮั่ว)
: ความร่วมมือกันของมหาวิทยาลัย & ภาครัฐกิจ
เพื่อการพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ความรับผิดชอบต่อสังคม
และความสามารถในการสร้างอนาคตที่ยั่งยืน
- นิตยสารเกี่ยวกับสภามหาวิทยาลัย : เรียนรู้อุดมศึกษาออสเตรเลีย (๑/๔)

3 แนะนำนิตยสารมหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ นพ.กระแส ชนวงค์

6 สัมมนาวิชาการ

7 สำนักงานสภามหาวิทยาลัยมหิดล

10 ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย
ช่วยไต่ระดับโลกได้อย่างไร ??? (๒/๒)

16 การสมยอมเสนอราคา (อ้าว)

20 ความร่วมมือกันของมหาวิทยาลัยและ
ภาคธุรกิจ เพื่อการพัฒนาคนรุ่นใหม่
ให้มีความรู้ ความรับผิดชอบต่อสังคม
และความสามารถในการสร้างอนาคต
ที่ยั่งยืน

22 เรียนรู้อุดมศึกษาออสเตรเลีย (๑/๔)

24 ข่าวประชาสัมพันธ์

บทบรรณาธิการ

จดหมายข่าวธรรมมาภิบาลมหาวิทยาลัยฉบับนี้เป็นฉบับที่ 16 เนื้อหาในจดหมายข่าวฯ ประกอบด้วย แนะนำนิตยสารมหาวิทยาลัย (ศาสตราจารย์ นพ.กระแส ชนวงค์) กิจกรรมส่งเสริมธรรมมาภิบาล “สัมมนาวิชาการ Improving Research Performance and Positions in Global University Rankings: A Colloquium for Thailand's Universities with the University of Western Australia (UWA)” แนะนำสำนักงานสภามหาวิทยาลัยมหิดล “สำนักงานสภามหาวิทยาลัยมหิดล” บทความ “ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยช่วยไต่ระดับโลกได้อย่างไร ???” (๒/๒) (รศ.สุรพล ศรีบุญทอง) “การสมยอมเสนอราคา (อ้าว)” (สราวุธ บุญกุล) “ความร่วมมือกันของมหาวิทยาลัยและภาคธุรกิจ เพื่อการพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ความรับผิดชอบต่อสังคมและความสามารถในการสร้างอนาคตที่ยั่งยืน” (สุกิจ อุทินทุ) นานาสาระเกี่ยวกับสภามหาวิทยาลัย “เรียนรู้อุดมศึกษาออสเตรเลีย” (๑/๔) (ศาสตราจารย์ นพ.วิจารณ์ พานิช)

จดหมายข่าวธรรมมาภิบาลมหาวิทยาลัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนทัศนะและประสบการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุดมศึกษา และการนำหลักธรรมมาภิบาลมาใช้ในการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัย หากท่านผู้อ่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะใดๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำจดหมายข่าวฯ หรือประสงค์ที่จะนำบทความเรื่องธรรมมาภิบาลตลอดจนประสบการณ์ หรือแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับธรรมมาภิบาลและการบริหารจัดการที่ดีในสถาบันของท่านมาเผยแพร่ กรุณาติดต่อกองบรรณาธิการตามที่อยู่ด้านล่างนี้ จักขอบคุณยิ่ง

กองบรรณาธิการ

สถาบันคลังสมองของชาติ
www.knit.or.th/ugi

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา	: ศ.ดร.ปิยะวัติ บุญ-หลง	ดร.กมลนทร์ พินิจภูวดล
กองบรรณาธิการ	: ดร.นงเยาว์ เปรมกมลเนตร นางสาวอัมพรลักษณ์ อาจหาญ	นางวิสุทธินี แสงประดับ นางสาวจริยา สระทองพิมพ์
จัดพิมพ์โดย	: สถาบันคลังสมองของชาติ ชั้น 22 อาคารมหานครนิคม เลขที่ 539/2 ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 โทรศัพท์ : 0 2640 0461 โทรสาร : 0 2640 0465	

ประวัติศาสตราจารย์ นพ.กระแส ชนวงค์

นายกสภามหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
และสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

สถาบันคลังสมองของชาติ ได้รับความกรุณาจาก
ศาสตราจารย์ นพ.กระแส ชนวงค์
ในการเข้าสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2554
ณ เมืองแคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย

ประวัติ

ศาสตราจารย์ นพ.กระแส ชนวงค์ เกิดเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2477 เข้าศึกษาหลักสูตรเตรียมแพทย์จากคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาสำเร็จแพทยศาสตรบัณฑิต จากคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล จบการศึกษาปริญญาโท ด้านบริหารงานสาธารณสุข Diploma Tropical Public Health (D.T.P.H.) จากมหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ และ จบการศึกษาปริญญาเอก ด้านบริหารงานทางด้านประชากรศาสตร์ Doctor of Public Health (Dr. P.H.) จากมหาวิทยาลัย โคโลัมเบีย ประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ ได้รับมอบปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขามนุษยศาสตร์ (Ph.D.) จากมหาวิทยาลัยบาเกียว ประเทศฟิลิปปินส์ และปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาบริหารการศึกษา จากสถาบัน ราชภัฏมหาสารคาม และได้รับรางวัลเกียรติยศ คือ รามอนแม็กไซไซ สาขาผู้นำชุมชน วาที่ที่เป็นอมตะของท่านคือ “การศึกษา ของชาวชนบท คือ อนาคตของประเทศ”

ประวัติการทำงานที่สำคัญ ได้แก่

- » สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร และขอนแก่น
- » รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
- » รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย
- » รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
- » รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- » ประธานมูลนิธิศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Centre/ADPC)
- » ประธานกรรมการมูลนิธิรักษ์ไทย
- » ประธานวิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

ศาสตราจารย์ นพ.กระแส ชนวงค์ ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ The Grand Cordon of the Order of the Rising Sun ระดับ 6 ชั้นสูงสุดจากจักรพรรดิญี่ปุ่น ในฐานะผู้นำในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ราชอาณาจักรไทยกับประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบัน ศาสตราจารย์ นพ.กระแส ชนวงค์ ดำรงตำแหน่ง นายกสภามหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์

"นายกสภามหาวิทยาลัยต้องมีหน้าที่ช่วยให้ฝ่ายบริหารทำงานได้ตามวัตถุประสงค์หรือนโยบาย เป็นผู้เฝ้าต้องสร้างผู้นำ เมื่อได้ความรู้อะไรเราก็ต้องถ่ายทอดความรู้ที่ได้และเสริมสิ่งที่มียอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ต้องมีความยืดหยุ่น ต้องฟังให้มาก ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม"

ศาสตราจารย์ นพ.เกรกส์ ชนวงค์ เป็นหนึ่งในผู้เข้าร่วมงานประชุมและการดูงาน UGP Abroad 2012: The 7th Annual University Governance and Regulations Forum เมื่อวันที่ 2-7 กันยายน พ.ศ. 2555 ณ เมืองแอดเนบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งในแต่ละวันของการประชุมศาสตราจารย์ นพ.เกรกส์ ชนวงค์ ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ทางสถาบันคลังสมองของชาติ จึงได้ขอประมวลและขออนุญาตท่านนำแนวคิดนี้มาเผยแพร่ ดังนี้

ศาสตราจารย์ นพ.เกรกส์ ชนวงค์

นายกสภามหาวิทยาลัยนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ และสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

การตัดสินใจในการเข้าร่วมการประชุม และการดูงาน

ผมสนใจการทำงานของสถาบันคลังสมองของชาติ อันเนื่องมาจากผมได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางสถาบันฯ อย่างสม่ำเสมอ และในการประชุมครั้งนี้ได้รับข่าวสารรวมทั้งหัวเรื่องการประชุมครั้งนี้ที่น่าสนใจมากและสำคัญยิ่งสำหรับการทำงานสภามหาวิทยาลัยไทย

ความคาดหวังจากการเข้าร่วมการประชุม และการดูงาน

สำหรับการตัดสินใจเข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ เพราะรู้สึกว่ามีหน้าที่ที่นายกสภามหาวิทยาลัย 3 มหาวิทยาลัยนี้จะสามารถทำให้ดีขึ้นมากกว่านี้ได้อย่างไร? ต้องการความมั่นใจถึงบทบาทของนายกสภามหาวิทยาลัยที่จะทำให้ดีขึ้นบ้าง? ซึ่งบทบทของตัวเองเสมอ

ชวนคิด!!! จากการประชุมและการดูงาน

- การทำหน้าที่ของนายกสภามหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพเป็นเช่นไร

- การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ทำมาแล้วได้ผลดี มีข้อไหนที่คิดถึงเรื่องการประหยัดได้บ้าง เพราะระบบราชการไทย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัย รวมทั้งโรงเรียนวิทยาลัยในประเทศไทย ส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการที่แทบจะไม่ประหยัด ไม่ได้หมายความว่าไม่ดีนะ!!! แต่ระบบขององค์กรนำพาให้ดำเนินการให้เกิดความสูญเสียไปจำนวนมาก เช่น อาคารสถานที่ เป็นต้น ทำอย่างไรที่จะให้เกิดการกระชับพื้นที่ มีกลไกที่จะทำเช่นไรบ้าง? รวมทั้ง เมื่อกล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลจะนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างไร?

- ทุกท่านที่มาร่วมในครั้งนี้ จะทำให้ผมได้ความรู้มากขึ้น ระหว่างคนไทยเราเข้าใจอย่างไร มีมุมมองกับต่างประเทศหรือไม่ ซึ่งผมก็มีคำ 2-3 คำ ที่ผมจะนั่งทบทวน เช่น เด็กไทยที่มาเรียนออสเตรเลีย 51% มาเรียนระดับ ปวช.

- ประเด็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำอย่างไรให้คนออสเตรเลียเปลี่ยนความสนใจมาเรียนในประเทศไทย ซึ่งจะประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย ถ้าจะมีความต้องการสร้างความสัมพันธ์ ควรจะมีการเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างกันโดยให้มีการเรียนรู้ในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นภาคเหนือหรือภาคใต้ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย และส่งเสริมการเรียนรู้ต่อคนออสเตรเลียให้รู้จักภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น และผมคิดว่าอาเซียนก็จะได้ประโยชน์

และยังการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาของต่างประเทศ เช่น นักศึกษา หรือครู อาจารย์ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาต่างชาติมาเรียนที่ประเทศไทยบ้าง นั่นไม่ได้หมายความว่า เราเก่งกว่าแต่อย่างไร แต่เพื่อการสร้างเครือข่ายร่วมกัน ซึ่งประเทศไทยต้องการเตรียมตัวเรื่องนี้เช่นกัน จึงอยากถามว่า "คนไทยจะเตรียมรับมืออย่างไร? ถ้าประเทศออสเตรเลียมีความสนใจอย่างที่ว่า ตามโรงเรียน มหาวิทยาลัย ควรมีอาจารย์สอนภาษา เป็นต้น"

ผมคิดว่า ได้รับความรู้และเรียนรู้จากท่านที่มาด้วยกัน เพราะเรามีมุมมองหลายๆ แบบ ซึ่งจะทำให้ต่างฝ่ายต่างเข้าใจได้ ความเห็นส่วนตัวในฐานะที่เป็นนายกสภามหาวิทยาลัย ผมคงไม่สามารถที่จะไปล่วงล้ำใครได้ และไม่ควรทำ แต่เรามีหน้าที่ช่วย

ให้ฝ่ายบริหารทำงานได้ตามวัตถุประสงค์ หรือนโยบาย เป็นผู้นำต้องสร้างผู้นำ เมื่อได้รับความรู้อะไรเราก็ต้องถ่ายทอด ความรู้ได้ และเสริมสิ่งที่มียอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ต้องมีความ ยึดหยุ่น ต้องฟังให้มาก ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม

ตัวอย่างการดำเนินงานของสภามหาวิทยาลัยนเรศวร อาทิเช่น

- การประชุมสภาฯ ของมหาวิทยาลัยนเรศวร เมื่อครั้งก่อน ให้มีการจัดประชุมที่กรุงเทพฯ แต่ผมขอปรับเปลี่ยนใหม่เป็น ประชุมที่มหาวิทยาลัย เพราะตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัย ที่ได้รับโปรดเกล้าฯ จะมีความภูมิใจในตำแหน่งมากกว่า และได้มีความใกล้ชิดกับมหาวิทยาลัย นอกเสียจากจะมีการ เข้าเฝ้าฯ การประชุมนานาชาติ ถึงจะมีการยกเว้น หากต้องมีการประชุมที่กรุงเทพฯ
- การเยี่ยมชมคณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัยอีกด้วย ผลัดเปลี่ยน หมุนเวียน เนื่องจากผมรู้ว่า ผมไม่เก่ง แต่ผมก็พยายาม ทำหน้าที่นี้ โดยเราจะต้องเป็นผู้นำที่สร้างภาวะผู้นำร่วมกัน ทุกคน เพราะภาวะผู้นำไม่ได้อยู่ที่นายกสภาฯ อธิการบดี หรือคณบดี แต่อยากให้คนทำงานทุกคน มีภาวะผู้นำ ซึ่งหากคนที่ทำงานทุกคนได้เป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัย พูดถึงมหาวิทยาลัยบ้าง จะดีกว่าการประชุมสามัญ ผมจึงยกตัวอย่าง เช่น ผมไปติสส์แลนด์ในอเมริกา เมื่อเดิน เข้าไปและได้พบคนสวน จึงได้พูดคุยว่า ผมมีเวลาชั่วโมงเดียว ภายในสถานที่นี้ คนสวนได้ตอบคำถามผมอย่างละเอียด เสมือนเป็นเจ้าของ และบอกว่า มีเวลาชั่วโมงเดียวควรไป สถานที่นั้น ที่นี้ จะคุ้มทีเดียว แต่ถ้ามีเวลาเพิ่มอีกนิด ควรไปที่นี้ ซึ่งผมต้องการเห็นคนในมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็น ภารโรง คนกวาดถนน คนขับรถ คนเสิร์ฟอาหาร เป็นเช่น คนสวนที่ติสส์แลนด์ ผมคิดว่าคนงานเหล่านี้ทำให้ผม ประทับใจ เพราะเวลาที่ผมไป มีคนมาทำความเคารพ มาเสิร์ฟกาแฟ คนอุ้มผม จึงคิดว่าจะทำอย่างไร ไม่ใช่เพียง จะอบรมแค่ ดร./คณบดี/อธิการบดี เราควรมีการอบรมให้ เขาบ้างเป็นครั้งคราวเพื่อให้รู้ว่ามีมหาวิทยาลัยของเรามีอะไรบ้าง ซึ่งจึงทำให้มีแค่คนบอกว่า นายกสภามหาวิทยาลัยท่านนี้ แพลก ผมจึงอยากให้พนักงานทุกคนที่ทำงานฝ่ายสนับสนุน เป็นคนสำคัญมากเป็นพวกปิดทองหลังพระ อยู่เบื้องหลัง การทำงานทั้งหลาย สักวันหนึ่งข้างหน้าถ้าผมไม่ได้รับ ตำแหน่งใดแล้ว ถ้ามีใครมาสัมภาษณ์ผมว่าสภามหาวิทยาลัย หรือนายกสภามหาวิทยาลัยควรจะมีบทบาทอย่างไร ผมจะตอบได้ถูก เพราะสิ่งนั้นจะได้คิด ได้พูด แต่ก็ ไม่สามารถทำได้ทุกอย่าง เพราะทุกอย่างมีองค์ประกอบ
- การสรรหาผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ตัวอย่างเช่น การสรรหาอธิการบดี ซึ่งตอนนั้นมีกรคัดเลือก 7 ท่าน ผมคิดว่า คงมี 1 ท่านที่ได้เป็นอธิการบดี แต่อีก 6 ท่าน จะมีความ เป็นไปได้ว่าจะเป็นผู้รองอธิการบดีได้หรือไม่ ขนาดทาง

การเมืองยังสามารถนำศรัทธาเป็นมิตรยังได้ รัฐบาลผสม ก็ยังสามารถทำได้ ถ้าในมหาวิทยาลัยสามารถทำได้ จะทำให้ลดความแตกแยก และยังคิดว่าหากผู้ที่มาร่วม ทริปนี้สามารถช่วยผมคิดได้จะเป็นการขอบคุณ ผมเป็น นายกสภามหาวิทยาลัย ผมมีความสุขและหาความรู้ทุกวัน

ความรู้สึกของการประชุม 2 วันที่ผ่านมา

- มีการจัดประชุมที่ดีมาก มีพิธีการน้อย มีผู้บรรยาย 18 คน
- วิทยากรแต่ละท่านมีการเตรียมตัวดีมาก มีเอกสารอ้างอิงที่ดี
- มีความเข้าใจในบริบทของรัฐบาลออสเตรเลียในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย มีมหาวิทยาลัยส่วนกลาง สามารถ ทำให้มหาวิทยาลัยต่างๆ สามารถทำตามกฎกติกาได้
- การที่ทำให้มหาวิทยาลัยทั้งหมด 39 แห่ง ทำงานไป ด้วยกันได้ เพราะยึดผลประโยชน์ของประเทศชาติ เป็นหลัก ถือว่ามีความต่างจากประเทศไทย อธิการบดีหรือ สภามหาวิทยาลัยบางแห่ง วังทางงบประมาณ วังหา สส. วังหา นักการเมือง เพื่อที่จะสามารถต่อรองเรื่องงบประมาณได้ ต่างคนต่างเก่งจะทำให้เป็นจุดอ่อนของมหาวิทยาลัย ประเทศไทย แต่การที่มาที่นี้ก็เพื่อกระตุ้นให้รู้ว่าเรามี ช่องว่างที่เราต้องทำงานให้มากขึ้น แต่จะปรับเปลี่ยน อย่างไม่ก็ต้องดูที่โครงสร้าง วัฒนธรรม กฎหมาย ถ้ามีการ ลดงานของอธิการบดีจำพวกการจัดซื้อจัดจ้าง แล้วมาเพิ่ม ในเรื่องการบริหารจัดการการศึกษาจะดี
- จากที่ผมสังเกตเห็น สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ อาจจะมีคล้ายคลึงกับประเทศออสเตรเลียได้ ในเรื่อง การบริหารจัดการ มองในแง่หนึ่งอธิการบดีจะไม่มีอำนาจเลย แต่ก็ยังมีอำนาจเชิงวิชาการที่จะดูแลนักวิชาการ แต่ระบบ ราชการในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่อำนาจจะ Centralize จะเรียกว่างานหนักก็ได้ หรือจะเรียกว่ามีอำนาจมากก็ได้

สัมมนาวิชาการ

“Improving Research Performance and Positions in Global University Rankings:
A Colloquium for Thailand’s Universities with the University of Western Australia (UWA)”

สถาบันคลังสมองของชาติ สำนักงานการศึกษา
ออสเตรเลียแห่งนานาชาติ (Australian Education
International) สถานเอกอัครราชทูตออสเตรเลียประจำ
ประเทศไทย และ The University of Western Australia ได้
ร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง “**Improving
Research Performance and Positions in Global
University Rankings : A Colloquium for Thailand’s
Universities with the University of Western
Australia (UWA)**” ในวันพุธที่ 15 สิงหาคม 2555 ณ โรงแรม
ปทุมวันปรีนเซส กรุงเทพฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้าง
ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความร่วมมือด้าน
อุดมศึกษา เกี่ยวกับการจัดอันดับมหาวิทยาลัย

ผู้เข้าร่วมการสัมมนาประกอบด้วย นายกสภามหาวิทยาลัย
กรรมการสภามหาวิทยาลัย อธิการบดี ผู้บริหารมหาวิทยาลัย
อาจารย์ นักวิชาการ และผู้สนใจทั่วไป ประมาณ 70 ท่าน
ซึ่งหัวข้อในการสัมมนาวิชาการ 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงเช้า: การบรรยายในหัวข้อ **Research Rankings
Methodologies และ Strategies for Improving
Research Rankings** โดย Professor Robyn A
Owens and Professor Tony O'Donnell

ช่วงบ่าย: เสวนา “**การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาของ
ประเทศไทยในมุมมองของสภามหาวิทยาลัย**”
โดย ศ.ดร.ปิยะวัติ บุญ-หลง

การสัมมนาวิชาการประกอบด้วย การบรรยายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากประสบการณ์ตรงในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
กับการเพิ่มขีดสมรรถนะในการแข่งขันของมหาวิทยาลัยไทย
และการสร้างชื่อเสียงในฐานะของมหาวิทยาลัยที่ติดอันดับ
มหาวิทยาลัยระดับโลก วิทยากรได้ชี้ให้เห็นถึงความจริงที่ว่า

สถาบันจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่มีอยู่มากมายในขณะนี้
ต่างองค์กรต่างก็มีเกณฑ์มาตรฐานการให้คะแนนที่แตกต่างกัน
ออกไป จนบางครั้งอาจทำให้เกิดข้อสงสัยถึงอันดับที่แตกต่าง
กันของมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลก กล่าวคือ 1) **THE** (Times
Higher Education’s World University Ranking) 2) **QS World University Ranking** (Quakquarelli
Symonds) 3) **ARWU** (Academic Rankings of World
Universities) ของ Shanghai Jiao Tong University 4)
HEEACT (The Higher Education Evaluation and
Accreditation Council of Taiwan) 5) **SIR** (SCImago
Institutional Ranking) 6) **The Leiden Ranking** ของ
Leiden University และ 7) **U-Multitrack** ของ Consortium
for Higher Education and Research Performance
Assesment รวมทั้ง ข้อวิพากษ์เกี่ยวกับเกณฑ์การจัดอันดับ
เกณฑ์การประเมินที่ดีควรมีลักษณะเช่นไร วิธีการได้อันดับของ
มหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก

ส่วนในช่วงบ่ายทางสถาบันฯ ได้นำเสนอ “**โครงการพัฒนา
ตัวชี้วัดระดับคณะ/สาขาวิชา เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัย
และประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder)**” เพื่อรับฟัง
ความคิดเห็นจากที่ประชุมในประเด็น แนวคิดการดำเนินงาน
กลุ่มเป้าหมาย กรอบการพิจารณาเพื่อเลือกตัวชี้วัด ตัวชี้วัดที่จะ
ใช้วิเคราะห์/พิจารณา และผลลัพธ์ที่คาดหวัง ซึ่งมีการ ลปรร.
ในประเด็น 1) แนวทางการประเมินหรือวัดทักษะ หรือความ
เชี่ยวชาญต่างๆ นั้น เช่น Problem solver skill, team skill,
transfer skill 2) การได้มาของการเลือกคณะที่เป็น
กลุ่มเป้าหมายและเกณฑ์การประเมินโดยการใช้ตัวชี้วัดร่วม
3) การมีส่วนร่วมด้านข้อมูลขององค์กรวิชาชีพ 4) การตีความ
ตัวชี้วัด และความเหมาะสมของตัวชี้วัดกับข้อมูลแต่ละประเภท
“**Improving Research Performance and Positions In
Global University Rankings**”

สำนักงานสภามหาวิทยาลัยมหิดล

สัมภาษณ์: ผศ.เทพ.พีระ สิทธิอำนวย (เลขาธิการสภามหาวิทยาลัยมหิดล)

วันพุธที่ 30 พฤษภาคม 2555 เวลา 10.30-12.00 น. ณ ดนตรีเนตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ความเป็นมาในการจัดตั้งสำนักงาน สภามหาวิทยาลัย

สำนักงานสภามหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานในสังกัดสภามหาวิทยาลัย จัดตั้งตามมติสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ 393 เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2549 และครั้งที่ 394 เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2549 และประกาศสภามหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2549 เพื่อรองรับการประสานงานและติดตามการดำเนินงานตามมติสภามหาวิทยาลัย รวมถึงการวิเคราะห์กลั่นกรอง และจัดทำข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาเรื่องที่เสนอขอมติจากสภามหาวิทยาลัย และเป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมายและนโยบายของสภามหาวิทยาลัย ตลอดจนทำหน้าที่ประสานงานการตรวจสอบการบริหารงานของอธิการบดี และหัวหน้าส่วนงานต่างๆ และงานธุรการอื่นๆ

สำนักงานสภามหาวิทยาลัย ขึ้นตรงต่อนายกสภามหาวิทยาลัย มีการกำกับดูแล โดยรองอธิการบดีฝ่ายบริหารและสภามหาวิทยาลัย และรองอธิการบดีฝ่ายความร่วมมือและเครือข่ายรับผิดชอบ 4 ภารกิจหลัก คือ

1. งานเลขานุการกิจ
2. งานนโยบายและยุทธศาสตร์
3. ฝ่ายธุรการอื่นๆ
4. สำนักงานคณะกรรมการตรวจสอบการบริหารงานประจำมหาวิทยาลัย

“ความเป็นมาในการจัดตั้งสำนักงาน
สภามหาวิทยาลัย จุดมุ่งหมาย
วัตถุประสงค์ ความเป็นมาของ
สภามหาวิทยาลัย ขึ้นอยู่กับ
มหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ซึ่งแยกมา
อย่างอิสระเหมือนกัน”

หน้าที่ความรับผิดชอบ

งานเลขานุการกิจ

- เป็นหน่วยสารบรรณของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย ในการรับเรื่อง การออกเลขที่หนังสือ และการเวียนแจ้งเรื่อง/คำสั่งของสภามหาวิทยาลัย
- ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย
- ติดต่อประสานงานผู้ที่มีผลงานดีเด่นมานำเสนอผลงานช่วง Lunch Talk ก่อนการประชุมสภามหาวิทยาลัย
- ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการดำเนินการสรรหา นายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิและฝ่ายเลขานุการดำเนินการเลือกตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่คณาจารย์ประจำ
- จัดทำงบประมาณของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย และขออนุมัติในหลักการค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมสภามหาวิทยาลัย
- ประสานและดำเนินการในกิจกรรมพิเศษของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย
- จัดทำ Website ของสำนักงานสภามหาวิทยาลัย
- หน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

งานนโยบายและยุทธศาสตร์

- วิเคราะห์ กลั่นกรอง และเสนอประเด็นเชิงนโยบายต่อสภามหาวิทยาลัย
- ประสานงานในการนำนโยบายหรือยุทธศาสตร์ของสภามหาวิทยาลัยไปสู่การปฏิบัติ
- เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะทำงานด้านต่างๆ เพื่อทบทวนบทบาทการดำเนินงานด้านนโยบายสาธารณะของมหาวิทยาลัย ตลอดจนศึกษาหารูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงานนโยบายสาธารณะของมหาวิทยาลัย เพื่อจัดทำแผนงานนำเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย
- จัดประชุมระดมสมองระหว่างบุคลากรในมหาวิทยาลัยกับภาคส่วนต่างๆ ของสังคม (Core Group) เพื่อค้นหาผู้มีความสนใจร่วมในแต่ละประเด็น
- จัดเวทีสัมมนา นโยบายสาธารณะ พร้อมจัดเตรียมข้อมูลเบื้องต้นที่ใช้ในการสัมมนา ตลอดจนสื่อการสัมมนาต่างๆ
- ดำเนินการสื่อสารสาธารณะ เพื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการจัดกระบวนการนโยบายสาธารณะของสู่สังคม
- ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย/มติของสภามหาวิทยาลัย

งานอุทธรณ์ร้องทุกข์

- เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอุทธรณ์ร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัย
- พิจารณาเรื่องอุทธรณ์ร้องทุกข์และเรื่องร้องทุกข์พร้อมเสนอความเห็นและข้อวินิจฉัยในเรื่องอุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์นั้นต่อสภามหาวิทยาลัย
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานประจำมหาวิทยาลัย

- เป็นฝ่ายเลขานุการและธุรการของคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานประจำมหาวิทยาลัย
- ประสานงานในการตรวจสอบการดำเนินงานของอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ และหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่ออื่น
- ประสานงานกับฝ่ายบริหาร เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการกำกับดูแลที่ดี

สถานภาพโครงสร้างการบริหาร

ภายในสำนักงานสภามหาวิทยาลัยมhitลมีโครงสร้างที่ต้องพัฒนาให้เป็นระบบมากขึ้น และเพื่อการทำงานที่

คล่องตัวดีกว่านี้ เนื่องจากในส่วนของเจ้าหน้าที่สำนักงานสภามหาวิทยาลัย ต้องการให้มีการแยกเป็นอิสระ โดยขึ้นอยู่กับสภามหาวิทยาลัย

ส่วนการเติบโตหรือการก้าวของในอาชีพการทำงานของเจ้าหน้าที่ ถ้ายังอยู่ในส่วนเล็กๆ ก็เติบโตได้ยาก ซึ่งขณะนี้ได้ประจำและทำงานอยู่ที่กองบริหารงานทั่วไป แต่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งโดยตรง ทางผู้บริหารจึงได้มองถึงการปรับเปลี่ยนว่าจะมีการปรับเปลี่ยนได้อย่างไร เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรสามารถทำงานและเติบโตได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งตอนนี้มีเจ้าหน้าที่ประมาณ 5 คน และอยู่ในระหว่างการศึกษาโครงสร้างของต่างประเทศอยู่

บทบาทและการกิจของสำนักงานและเลขานุการสภามหาวิทยาลัย

ผศ.ทพ.พีระ สิทธิอำนาจ (เลขานุการสภามหาวิทยาลัยมhitล) กล่าวว่า บทบาทและการกิจของเลขานุการสภามหาวิทยาลัย ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้กันอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเป็นองค์กรใหญ่ เช่น มหาวิทยาลัยมhitล มี 4 สถาบัน มีวิทยาเขตหลายวิทยาเขต และมีงานหลายอย่างจำนวนมาก โดยเฉพาะเรื่อง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เลขานุการสภาฯ ไม่ได้มีอำนาจเพียงแต่นั่นเป็นผู้ประสานงาน ช่วยเหลืองาน นายกสภาฯ และประสานงานกับฝ่ายบริหาร ในการดำเนินงานของผม ผมได้ดูแลในส่วนของการบริหารเช่นกันไม่ได้ดูของงานสภามหาวิทยาลัยอย่างเดียว

ขณะนี้งานสภามหาวิทยาลัยมhitล มีการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน กรรมการสภาคณาจารย์ 3 ท่าน อยู่ในระหว่างโปรดเกล้าฯ โดยหลังจากการโปรดเกล้าฯ ได้คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยชุดใหม่แล้ว ทางสภามหาวิทยาลัยจะมีการจัดสัมมนา (Retreat) จะมีการประชุมเรื่อง การดำเนินการนโยบายตามแนวทางที่นายกสภามหาวิทยาลัยวางไว้ ซึ่งการเปลี่ยนคณะกรรมการสภาฯ แต่ละครั้งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย โดยกรรมการสภาฯ ท่านเก่าที่มีการให้ความเห็นที่ดีอยู่แล้ว ในการประชุม ท่านอธิการบดีจึงขอให้เป็นที่ปรึกษาแทน โดยมีการปรึกษาเป็นเรื่อยๆ ที่เหมาะกับท่าน เพราะโดยปกติท่านกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่ค่อยมีเวลาอยู่แล้ว แต่ที่มาเข้าประชุมสภาฯ ก็ถือว่าเป็นเกียรติกับมหาวิทยาลัย เนื่องจากสภามหาวิทยาลัยมhitลมีการประชุมทุกเดือน โดยจะต้องส่งเอกสารการประชุมให้ทางคณะกรรมการสภาฯ ทั้งแบบอิเล็กทรอนิกส์ และแบบเอกสาร

ขณะนี้มหาวิทยาลัยมhitลได้ส่งเสริมให้มีอาจารย์ประจำชาวต่างชาติมากขึ้น เพราะมhitลมีหลักสูตรนานาชาติ คงจะมีการปรับปริมาณมากขึ้น หากมีการเปิดอาเซียนมากขึ้น

นายกสภาฯ เน้นเรื่อง 21st Century Skill โดยมอบเป็นนโยบายของสภามหาวิทยาลัยให้ฝ่ายบริหาร และฝ่ายการศึกษาดำเนินการ โดยเริ่มปรับการศึกษาให้ Modernize มากขึ้น แต่เป็นการยากเพราะต้องเป็นมุมมองจากความเข้าใจของอาจารย์รุ่นเก่าๆ ในการปรับเปลี่ยน เพราะแนวคิดหลายคณะของมหาวิทยาลัยไทยส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะที่เป็น Core cost มาก Erective น้อย ความจริงแล้วในโลกปัจจุบันต้องการ Core cost น้อย Erective เยอะ และจะเรียนอะไรก็ได้ ในขณะที่มหาวิทยาลัยของไทยยังต้องมีการเรียนตามเวลา ต่างจากอเมริกาซึ่งในปีแรกจะเรียนวิชาทั่วไป และจะเรียนวิชาชีพในอีก 2 ปีหลัง โดยเราควรจะต้องหาตัวเองให้เจอก่อนแล้วดูว่าเราเหมาะกับสิ่งใด

มหาวิทยาลัยมหิดลจะสร้างแหล่งเรียนรู้ ไม่เพียงแต่เฉพาะหลักสูตรที่เรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นแหล่งเพิ่มเติมความรู้ กิจกรรมต่างๆ การเรียนรู้นอกสถานที่ และมีศูนย์ข้อมูล IT เพิ่มเติม ซึ่งขณะนี้กำลังหาอาจารย์ที่สามารถให้คำแนะนำหรือจัดกิจกรรมอะไรหลายๆ อย่างได้เลย โดยศูนย์การเรียนรู้จะอยู่ที่มหาวิทยาลัยมหิดลที่ศาลายา ซึ่งการเดินทางก็มีการพัฒนาต่อไป

วาระเชิงนโยบาย คือ นโยบายเรื่องการศึกษาและการทำประโยชน์สาธารณะ โดยให้เข้ากับปรัชญาของมหาวิทยาลัยมหิดล คือ “ปัญญาของแผ่นดิน” โดยเน้นเรื่องการวิจัยเรื่องผู้สูงอายุ การวิจัยที่ตอบสนองและช่วยเหลือสังคม รวมถึงให้เด็กออกไปช่วยเหลือสังคมด้วย โดยเน้นเรื่องของ Students In Free Enterprise (SIFE) อยู่ ของสภามหาวิทยาลัยเน้นว่า

“งานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล
จะต้องลงสู่ชุมชนมากยิ่งขึ้น เน้นความ
ต้องการของชุมชนมากยิ่งขึ้นเช่นกัน”

การติดตามมติที่ประชุมสภาฯ ได้มีการติดตามกับฝ่ายบริหารท่านใด เช่น เรื่องการศึกษาก็จะตามกับฝ่ายกิจการนักศึกษา ถ้ามีประชุมสภาฯ มีมติมาให้ดำเนินการในส่วนนี้หรือมีการดำเนินงานไปถึงไหนแล้ว ก็จะค่อยๆ นำผลการดำเนินงานมาเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยอีกครั้ง หากเป็นท่านอธิการบดีก็จะมีดำริว่าจะสรุปผลการดำเนินงานทุก 4 เดือน ก็จะนำผลมารายงานให้สภามหาวิทยาลัยทราบ และมีการทำรายงานผลการดำเนินงาน 3 เดือนครั้ง

ทางสภาฯ มีหลักการอยู่ว่าจะตั้งเงินมาจากส่วนงานจะมี Statistics Funding ซึ่งรอการประชุมคณะกรรมการชุดใหม่ โดยจะมีสัดส่วนในการดำเนินการ และมีอนุกรรมการในการดำเนินงานโปรเจกต์ แล้วจะนำเรื่องเสนอคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยอีกครั้ง

แนวทางการพัฒนาสำนักงาน สภามหาวิทยาลัย

- พัฒนาสำนักงานสภามหาวิทยาลัย
- พัฒนาบุคลากรและเจ้าหน้าที่ ในการสรุปการประชุมสรุปนโยบาย โดยส่งเจ้าหน้าที่สำนักงานสภาฯ เพื่อเข้าอบรมหลักสูตรเลขานุการสภาฯ เพื่อให้ทราบบทบาทหน้าที่ต่างๆ
- พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- พัฒนาเรื่องภาษา เพื่อเข้าสู่อาเซียน เนื่องจากการสรุปประชุมเป็นภาษาเขียน จึงเป็นการใช้ภาษาอีกระดับหนึ่ง
- การพัฒนาหลักสูตรอินเตอร์
- พัฒนาและเพิ่มเติมในส่วนของสภามหาวิทยาลัยกับประชาคมในมหาวิทยาลัย

อื่นๆ

- เราจะมีการจัด International week โดยจะดูว่าเรามีอะไรเดียวอะไร หรืออะไรเพิ่มเติม เพราะเราควรมีช่องทางให้เขา หากเขาเป็นคณาจารย์ต่างประเทศ เราก็ต้องมีช่องทางให้เขา Voice หรือเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น

ประเด็นอาเซียน

- มหาวิทยาลัยมหิดล มีการปรับตัวให้เข้าประชาคมอาเซียน โดยเริ่มจากเว็บไซต์ ซึ่งมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่บางหน้าก็ยังไม่มีเฉพาะภาษาไทย หรือยังเป็นแบบผสมอยู่ยังไม่ถึง 100% จึงยังต้องมีการปรับปรุง
- หลักสูตรของมหาวิทยาลัยจะมีแยกเป็นย่อยๆ ที่มีภาษาอังกฤษ แต่หลักสูตรส่วนมากยังไม่เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งจะต้องมีการปรับ โดยคณะทันตแพทยศาสตร์เองก็มีหลักสูตรอินเตอร์ แต่ก็ยังน้อย และหลักสูตรผู้เชี่ยวชาญทุกหลักสูตรจะมีหลักสูตรอินเตอร์อยู่แล้ว ขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของหลักสูตรว่าจะเน้นความเป็นสากลมากน้อยเพียงใดเพราะถึงอย่างไรหลักสูตรก็ต้องเน้นทางด้านภาษาอังกฤษ

“ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ช่วยไต่อันดับโลกได้อย่างไร ???” (๒/๒)

รศ.สุรพล ศรีบุญทรง

ที่ปรึกษาพิเศษที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

ข้อวิพากษ์เกี่ยวกับเกณฑ์การจัดอันดับ

ข้อวิพากษ์วิจารณ์เรื่องความไม่เหมาะสมของวิธีการจัดอันดับที่มักจะพบได้เสมอหลังการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเหล่านี้ก็คือ

- **ขนาดของมหาวิทยาลัย**มีผลกระทบอย่างมากต่อผลการจัดอันดับ เพราะมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่มีโอกาสในการได้รับรางวัลมากกว่ามหาวิทยาลัยขนาดเล็ก (คล้ายๆ กับกรณีการแข่งขันกีฬาระดับโลกที่ประเทศขนาดใหญ่มักได้เปรียบประเทศที่มีประชากรน้อย) และไม่เพียงแต่จะมีศิษย์เก่าจำนวนมากเท่านั้น แต่ยังส่งผลให้มีแนวโน้มที่จะมีงบประมาณสูงมากตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นงบที่ได้จากค่าลงทะเบียน เงินบริจาคจากศิษย์เก่า หรืองบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ
- **อายุของมหาวิทยาลัย**ที่เก่าแก่มากก็มีผลเช่นเดียวกับขนาด เนื่องจากมีศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จอยู่มากมาย เช่น หากนับจำนวนศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จ ได้รับรางวัล มหาวิทยาลัยเก่าแก่อายุเป็นร้อยที่มีมาตั้งแต่ยุคที่ยังมีมหาวิทยาลัยอยู่เพียงไม่กี่แห่งในประเทศย่อมได้เปรียบมหาวิทยาลัยเกิดใหม่อย่างเห็นได้ชัด
- **การพิจารณาชื่อเสียง**จากความพึงพอใจของนายจ้าง หรือจากตำแหน่งหน้าที่การงานของบัณฑิตนั้น อาจเป็นผลสะท้อนจากพื้นฐานทางครอบครัวของบัณฑิตเองมากกว่าสมรรถนะของตัวสถาบันอุดมศึกษา
- **เกณฑ์การจัดอันดับจาก**ความมีชื่อเสียงและความสำเร็จของศิษย์เก่าหรือของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาที่สถาบันจัดอันดับหลายแห่งเลือกใช้นั้น อาจนำไปสู่การซื้อตัวบุคลากรที่มีชื่อเสียง โดยอาจยื่นข้อเสนอเป็นผลตอบแทนก้อนใหญ่โดยแลกกับการนำชื่อไประบุเป็น Adjunct Professor ยกตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยเกษตรย์อับดุลอาซิสแห่งประเทศไทยซาอุดีอาระเบียนั้น ได้ประกาศให้ค่าจ้าง ๗๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ (หรือกว่า ๒ ล้านบาท) แก่ศาสตราจารย์ที่ได้รับการอ้างอิงผลงานวิจัยชิ้นสูงหากยินดีมารับตำแหน่ง Adjunct Professor และมีการนำเอาชื่อมหาวิทยาลัยเกษตรย์อับดุลอาซิสไประบุในผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ นอกจากนี้ หากพิจารณาจากรายชื่อมหาวิทยาลัยที่ติดอันดับของ ARWU ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๗ จะพบแนวโน้มว่าบรรดามหาวิทยาลัยชั้นนำต่างพยายามแสวงหานักวิจัยซึ่งมีผลงานตีพิมพ์ที่ได้รับการอ้างอิงมากๆ เข้ามาไว้ในสังกัด (มีมหาวิทยาลัยที่มีนักวิจัยซึ่งได้รับการอ้างอิงมากจำนวน

๓ คนขึ้นไป เพิ่มขึ้นจาก ๑๒๓ แห่ง เป็น ๒๒๖ แห่ง หรือเพิ่มขึ้นมากกว่า ๘๐%)

อย่างไรก็ตาม มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า การบริหารสถาบันอุดมศึกษาไม่ใช่การบริหารทีมฟุตบอล การตั้งหน้าตั้งตาซื้อนักวิชาการฝีมือดีมาร่วมทีมไม่น่าจะสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย และวิธีการให้คะแนนอันดับความมีชื่อเสียงที่เกี่ยวข้องกับแนวทางดังกล่าวไม่น่าจะเป็นวิธีการประเมินมหาวิทยาลัยที่ดีนัก เนื่องจากจะเป็นไปตามหลักเศรษฐศาสตร์กูดฮาร์ท (Charles Goodhart's Law, 1975) ที่ว่าอิทธิพลของนโยบายเชิงสังคมนิยมหรือเศรษฐศาสตร์ที่มุ่งเป้าไปที่ผลสำเร็จของการวัดประเมินผล อาจส่งผลให้เกิดการละเลยเรื่องรายละเอียดหรือคุณภาพในการดำเนินการไป ดังจะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้ มีจำนวนบทความวิจัยตีพิมพ์อยู่มากมายเนื่องจากเป็นดัชนีชี้วัดอันดับและงบประมาณจากการวิจัย แต่เป้าหมายที่แท้จริงของบทความคือ การสื่อสารเนื้อหาไปสู่ผู้อ่านนั้นกลับมีอยู่น้อยมากตลอดจนเป้าหมายในการพัฒนาความรู้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของมวลมนุษยชาติก็เลยพลอยไม่ได้รับการตอบสนองไปด้วย จนเกิดคำถามติดตามมาว่า แท้จริงแล้ว!!! มหาวิทยาลัยกำลังเสริมสร้างความมั่งคั่งกับตนเอง หรือให้กับมวลมนุษยชาติกันแน่

- **ข้อมูลจากการสำรวจ**มักยากต่อการยืนยันความถูกต้อง (Non-verifiable survey data) ในกรณีที่เป็นการสอบถามทัศนคติและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้รับการสำรวจ
- **เนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่**ที่ถูกนำมาใช้ในการประเมินเป็นการแจ้งไปจากสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการประเมินเอง หากสถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีธรรมาภิบาลและมุ่งเน้นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ตนเองมากๆ ก็อาจจะส่งข้อมูลอันเป็นเท็จเพื่อเพิ่มอันดับ และบิดเบือนหรือปกปิดข้อมูลในส่วนที่จะทำให้ตัวสถาบันอุดมศึกษาถูกจัดอันดับต่ำลง
- **เกณฑ์มาตรฐานกลางๆ ของการจัดอันดับ** ที่เป็นจุดดีในแง่หนึ่งที่สามารถวัดผลได้กับทุกมหาวิทยาลัย กลับกลายเป็นข้อด้อยเมื่อคำนึงถึงว่าแต่ละมหาวิทยาลัยนั้นถูกออกแบบมาอย่างเจาะจง และมีจุดมุ่งหมายพิเศษเฉพาะตัว เช่น บางมหาวิทยาลัยอาจจะต้องการเป็นเพียงสถาบันขนาดเล็กๆ ที่เจาะจงเฉพาะเรื่องหรืออย่างมหาวิทยาลัยของไทยสองแห่งที่ถูกออกแบบมาให้เป็นตลาดวิชา เป็นมหาวิทยาลัยเปิด คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ก็คงยากที่จะใช้เกณฑ์สัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษามาแข่งขันกับใครได้

- ความล่าเอียงเรื่องภาษาก็เป็นจุดที่แก้ไม่ตกเรื่องการจัดอันดับมหาวิทยาลัยระดับโลก เพราะสถาบันจัดอันดับส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญต่อบทความภาษาอังกฤษเป็นอันดับแรก ทำให้มหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่มีผลงานวิจัยโดดเด่น และสิ่งประดิษฐ์ล้ำยุคมากมายอย่างญี่ปุ่น กลับมีอันดับที่ค่อนข้างต่ำ
- สถาบันจัดอันดับมักจะมุ่งเน้นไปงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จนละเลยผลงานด้านมนุษยศาสตร์และสังคม ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนของข้อมูลวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคม ในฐานข้อมูลสากลที่มักจะถูกใช้อ้างอิงในการจัดอันดับสถาบันจัดอันดับอย่างเช่นฐานข้อมูลของ TR (Thomson Reuters) และ Scopus จะเห็นได้ชัดจากกรณีอันดับของมหาวิทยาลัยออสเตรเลียตะวันตก (UWA) ในการจัดอันดับของนิตยสารไทมส์ (THE) ซึ่งเคยอยู่ในระดับ Top 100 มาโดยตลอดหลังปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กระทั่ง THE มีการแยกส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยด้านมนุษยศาสตร์และ

สังคมออกไปเป็น QS ทำให้อันดับของมหาวิทยาลัยออสเตรเลียตะวันตก ลงไปถึงอันดับที่ ๑๘๘ ตามการจัดอันดับของ QS แต่ยังคงอยู่ในอันดับที่ ๗๓ ตามมาตรฐานของ THE หรืออย่างในประเทศไทยนั้นจะพบว่า กว่า ๙๐% ของงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการนานาชาติจะเป็นบทความด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์

- แม้จะมีความพยายามเกลี้ยค่าคะแนน (Normalization) ของกลุ่มงานวิจัยตามฐานข้อมูล ๒๑ กลุ่มสาขาวิชาของ Thompson Reuter เพื่อลดผลกระทบจากจำนวนชิ้นงานวิจัยที่แตกต่างกันไปเป็นอย่างมากระหว่างกลุ่มสาขาวิชา แต่ก็ยังไม่สามารถครอบคลุมผลงานด้านมนุษยศาสตร์และสังคมอย่างทั่วถึงและเหมาะสมอยู่ดี ทำให้เกิดมีการตั้งข้อสังเกตของบุคลากรในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมอยู่เสมอๆ

Top Fifty Fields of Research for Thai Institutions

Field	Records	% of 21939	Field	Records	% of 21939
ENGINEERING ELECTRICAL ELECTRONIC	1303	5.94	MEDICINE RESEARCH EXPERIMENTAL	403	1.84
MATERIALS SCIENCE MULTIDISCIPLINARY	1187	5.41	ENDOCRINOLOGY METABOLISM	392	1.79
PHARMACOLOGY PHARMACY	1047	4.77	ONCOLOGY	390	1.78
INFECTIOUS DISEASES	1046	4.77	NUTRITION DIETETICS	389	1.77
PUBLIC ENVIRONMENTAL OCCUPATIONAL HEALTH	1006	4.59	TELECOMMUNICATIONS	389	1.77
FOOD SCIENCE TECHNOLOGY	794	3.62	COMPUTER SCIENCE THEORY METHODS	383	1.75
BIOTECHNOLOGY APPLIED MICROBIOLOGY	788	3.59	MULTIDISCIPLINARY SCIENCES	378	1.72
TROPICAL MEDICINE	785	3.58	MATHEMATICS APPLIED	358	1.63
BIOCHEMISTRY MOLECULAR BIOLOGY	752	3.43	PHYSICS CONDENSED MATTER	351	1.6
IMMUNOLOGY	729	3.32	VIROLOGY	341	1.55
ENGINEERING CHEMICAL	670	3.05	PARASITOLOGY	331	1.51
MICROBIOLOGY	638	2.91	CHEMISTRY ANALYTICAL	328	1.5
ENVIRONMENTAL SCIENCES	631	2.88	SURGERY	302	1.38
PHYSICS APPLIED	611	2.79	NANOSCIENCE NANOTECHNOLOGY	300	1.37
PLANT SCIENCES	589	2.69	COMPUTER SCIENCE ARTIFICIAL INTELLIGENCE	294	1.34
VETERINARY SCIENCES	578	2.64	MEDICINE GENERAL INTERNAL	288	1.31
CHEMISTRY MEDICINAL	532	2.43	HEMATOLOGY	276	1.26
CHEMISTRY MULTIDISCIPLINARY	523	2.38	ENGINEERING ENVIRONMENTAL	273	1.24
CHEMISTRY PHYSICAL	522	2.38	CHEMISTRY ORGANIC	268	1.22
ENERGY FUELS	512	2.33	CRYSTALLOGRAPHY	256	1.17
CHEMISTRY APPLIED	442	2.02	MARINE FRESHWATER BIOLOGY	256	1.17
POLYMER SCIENCE	442	2.02	GASTROENTEROLOGY HEPATOLOGY	255	1.16
CLINICAL NEUROLOGY	434	1.98	GENETICS HEREDITY	253	1.15
COMPUTER SCIENCE INFORMATION SYSTEMS	404	1.84	BIOCHEMICAL RESEARCH METHODS	248	1.13
NEUROSCIENCES	404	1.84	OBSTETRICS GYNECOLOGY	248	1.13

- การที่สถาบันจัดอันดับมุ่งไปที่การวัดผลงานวิจัย (โดยเฉพาะผลงานด้านวิทยาศาสตร์ในภาษาอังกฤษ) ด้วยเหตุผลด้านความง่ายต่อการเปรียบเทียบผลงาน ทำให้สถาบันจัดอันดับละเลยการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น การตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ การถ่ายทอดความรู้ การเสียสละและตอบแทนคืนสู่สังคม ฯลฯ อีกทั้งการวัดเฉพาะผลงานตีพิมพ์ (Published) นั้นไม่ได้บ่งชี้ถึงการสื่อสารด้านวิชาการ (Communicated)¹ ก็ยิ่งทำให้เกิดคำถามว่า งานตีพิมพ์ทางวิชาการนั้นนอกจากสร้างผลตอบแทนให้กับมหาวิทยาลัยและบุคลากรใน

¹ ศูนย์วิจัย Cybermetrics Lab ในสังกัด The Centre for Scientific Information and Documentation (CINDOC) ของสภานักวิจัยแห่งชาติสเปน (Spanish National Research Council-CSIC) ได้ก่อตั้งสถาบันจัดอันดับการเผยแพร่ข้อมูลวิชาการผ่านอินเทอร์เน็ต เรียกว่า Webometrics Ranking of World Universities หรือ “Ranking Web of World Universities” (<http://www.webometrics.info>) เพื่อเป็นดัชนีชี้วัดความสามารถในการผลิต web publications และความเป็น open access ของบรรดามหาวิทยาลัยทั้งหลายด้วยความเชื่อว่าสังคมยุคใหม่บริโภคข่าวสาร/ข้อมูล/ความรู้ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมากกว่าผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ และโดยวิธีการจัดอันดับเช่นที่มานี้ ก็จะมีมหาวิทยาลัยของไทยอยู่ ๘ แห่งที่ติดอันดับโลกของ webometrics อยู่เป็นประจำ ได้แก่ ม.สงขลานครินทร์ ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ม.เชียงใหม่ ม.ขอนแก่น และเอไอที

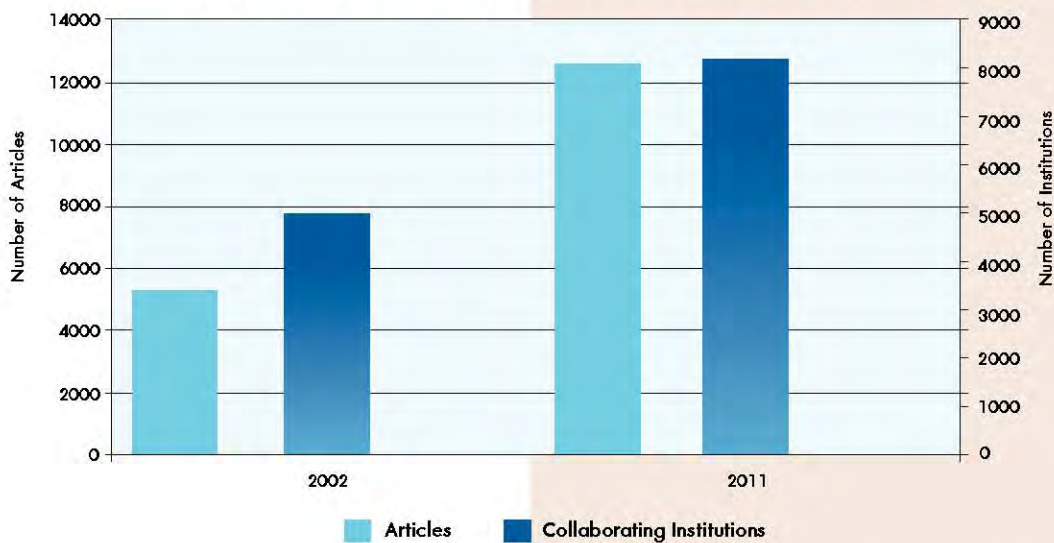
มหาวิทยาลัยในแง่รายได้ ตำแหน่งทางวิชาการ งบประมาณ และอันดับมหาวิทยาลัยโลกแล้วได้สร้างคุณค่าอะไรให้แก่ประเทศชาติและสังคมบ้าง

- **การใช้เกณฑ์สากลของสถาบันอุดมศึกษา** จำนวนอาจารย์ต่างประเทศ จำนวนนักศึกษาต่างประเทศ หรือปริมาณความร่วมมือที่มีกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศที่อยู่ห่างไกลออกไป โดยเฉพาะที่ใช้ระยะทางไกลหลัก ๑,๐๐๐ กิโลเมตร เป็นเกณฑ์นั้น มีข้อดีในแง่ของการวัดถึงระดับความมีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ และเปิดโอกาสให้บุคลากรและเยาวชนมีทางเลือกด้านการศึกษา มากขึ้น แต่ในระยะแรกๆ นั้นเกณฑ์ความเป็นสากลที่ว่่านี้อาจจะ

ไม่ได้สะท้อนคุณภาพที่แท้จริงของสถาบันอุดมศึกษาและการเซ็นความร่วมมือระหว่างประเทศ (MOU) ก็อาจจะไม่สามารถเพิ่มปริมาณงานวิจัยได้สักเท่าใด

อย่างไรก็ตาม หากความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยนั้นเป็นไปเพื่อเป้าหมายในเชิงการทำงานร่วมกันอย่างจริงจัง การมีเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษานานาชาติก็จะช่วยให้เกิดปริมาณงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เพิ่มขึ้นอย่างมากมาย โดยอาจพิจารณาจากความสำเร็จของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดที่ใช้ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ๘,๐๐๐ แห่ง ในการเพิ่มปริมาณจำนวนผลงานตีพิมพ์ได้มากกว่า ๕๐% ในช่วงหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา

Harvard's WOS Indexed Articles and Collaborating Institutions 2002 and 2011

- เกณฑ์ที่แต่ละสถาบันจัดอันดับเลือกใช้นั้นไม่อาจครอบคลุมถึงสมรรถนะและคุณภาพที่แท้จริงของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาได้ เป็นเพียงทัศนคติ หรือความสะดวกของตัวสถาบันจัดอันดับเอง บ่อยครั้งที่ตัวสถาบันจัดอันดับมีการปรับเกณฑ์ดัชนีชีวิตบางตัว ปรับบางเกณฑ์เข้ามา และตัดเกณฑ์บางอย่างออกไป ก็อาจจะส่งผลให้มหาวิทยาลัยถูกปรับอันดับขึ้นหรือลงไปจากเดิมได้ อย่างมากมาย ทั้งที่ผลการดำเนินงานและสมรรถนะของตัวมหาวิทยาลัยยังคงเหมือนเดิม
- หากรัฐบาลชาติมหาอำนาจทางเศรษฐกิจมีความมุ่งมั่นในการผลักดันมหาวิทยาลัยของตนเข้าสู่อันดับต้นๆ ของสถาบันจัดอันดับก็อาจจะกระทำได้ ยกตัวอย่างเช่น ประเทศจีนที่สามารถผลักดันมหาวิทยาลัยของตนเข้าสู่ ๕๐๐ อันดับแรกของการจัดอันดับ ARWU เพิ่มขึ้นเกือบ ๑๕๐% ภายในชั่วระยะเวลาเพียง ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๓) รวมทั้งดึงความร่วมมือจากภาคอุตสาหกรรมของตนมาผลักดันมหาวิทยาลัย Zhejiang ให้แข่งมหาวิทยาลัยมหิดลของไทย (๓๕๑-๔๐๐) ขึ้นสู่อันดับ

ระหว่าง ๓๐๑-๓๕๐ ของนิตยสารไทมส์ ด้วยคะแนนการสร้างผลประกอบการด้านอุตสาหกรรม ๘๔.๔ คะแนน ในขณะที่มหาวิทยาลัยมหิดลทำได้เพียง ๒๙ คะแนน

มิได้มีเพียงรัฐบาลจีนเท่านั้นที่ให้ความสำคัญต่อการผลักดันสถาบันอุดมศึกษาของตนเข้าสู่การจัดอันดับมหาวิทยาลัยของโลก ผู้นำประเทศอื่นๆ อาทิเช่น Julie Bishop อดีตรัฐมนตรีศึกษาธิการของออสเตรเลียก็ได้ประกาศเป็นนโยบายไว้อย่างชัดเจนว่า จะทำให้มหาวิทยาลัยจำนวนมากของออสเตรเลียขึ้นสู่อันดับ ๑๐๐ มหาวิทยาลัยแรกของโลก และหากเป็นไปได้ก็จะให้ถึง ๑๐ อันดับแรกของโลก ในขณะที่รัฐมนตรีศึกษาธิการของไต้หวันก็มีนโยบายยกระดับความเป็นสากลให้กับบรรดาสถาบันอุดมศึกษาของไต้หวันเพื่อการเข้าสู่ ๑๐๐ อันดับแรกของมหาวิทยาลัยโลก ส่วนรัฐบาลสเปนนั้นแม้จะมีข่าวคราวเกี่ยวกับวิกฤตเศรษฐกิจออกมาเป็นระยะๆ แต่ก็ยังพยายามผลักดันนโยบาย “Campus of International Excellence” เพื่อช่วงชิงตำแหน่ง ๑๐๐ มหาวิทยาลัยแรกของโลกกับเขาเช่นกัน

Changes in ARWU top 500 by Country 2005 & 2010

Institution	2005	2010	Difference	Institution	2005	2010	Difference
China	8	22	14	Denmark	5	4	-1
Australia	14	17	3	Germany	40	39	-1
Brazil	4	6	2	India	3	2	-1
Saudi Arabia	0	2	2	Italy	23	22	-1
South Korea	8	10	2	Poland	3	2	-1
Taiwan	5	7	2	South Africa	4	3	-1
Austria	6	7	1	Switzerland	8	7	-1
Chile	1	2	1	Turkey	2	1	-1
Finland	5	6	1	UK	40	38	-2
France	21	22	1	Japan	34	25	-9
Iran	0	1	1	USA	168	154	-14
Portugal	1	2	1				
Slovenia	0	1	1				
Spain	9	10	1				

- สถาบันจัดอันดับเองอาจมีส่วนได้ส่วนเสียต่อบริษัทที่ตนเองเผยแพร่เสียเอง เช่น มีการรับโฆษณาประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์หรือผ่านทางเว็บไซต์ของตนเอง หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมธุรกิจของสถาบันจัดอันดับโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษา ฯลฯ ทำให้เกิดข้อสงสัยว่ามหาวิทยาลัยที่ให้งบประมาณอาจได้รับโอกาสในการจัดอันดับดีกว่ามหาวิทยาลัยที่ไม่ให้งบประมาณ (ยังไม่ต้องกล่าวถึงกรณีที่ว่ามหาวิทยาลัยตั้งตัวเป็นสถาบันจัดอันดับเสียเอง)
- ไม่ว่าบรรดามหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกจะพยายามเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อเพิ่มจำนวนผลงานวิจัยมากเพียงไร ย่อมไม่อาจปฏิเสธถึงข้อจำกัดที่ดำรงอยู่ในเกณฑ์วิธีการประเมินผลด้วยจำนวนผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ นั่นคือข้อจำกัดเรื่องแหล่งตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานซึ่งไม่อาจจะเพิ่มขึ้นได้ใน

อัตราเดียวกับจำนวนมหาวิทยาลัยหรือจำนวนนักวิจัยที่ต้องการนำเสนอผลงานเข้ามา อย่างน้อยหากพิจารณาจากจำนวนการตีพิมพ์ที่ใช้อ้างอิงโดย WOS Indexes (Thomson Reuter และ Elsevier's Scopus) ก็จะพบว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนบทความ ๑ ล้านเรื่องต่อปี ไปเป็น ๑.๒ ล้านเรื่องต่อปี นั้นต้องใช้เวลานานถึง ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) ในขณะที่สารสนเทศที่ปรากฏในอินเทอร์เน็ต พ.ศ.๒๕๕๔ ปีเดียวมีปริมาณมากกว่าจำนวนสารสนเทศทั้งหมดที่มนุษยชาติได้ร่วมกันสร้างมาแต่ยุคดึกดำบรรพ์ จึงมีข้อเสนอแนะว่าหากจะกล่าวต่อไปว่ามีบทความวิจัยจำนวนน้อยมากที่ได้รับการอ่านซ้ำ (หมายถึงการอ่านที่นอกเหนือจากตัวผู้เขียนเพื่อนร่วมงาน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีหน้าที่พิจารณาบทความ) ฉะนั้น การจัดอันดับโดยอิงเกณฑ์ของ Webometrics อาจจะมีสำคัญมากขึ้นในอนาคต

WOS Indexed Articles 2007-2011

- ด้วยข้อจำกัดทั้งหลายที่กล่าวถึงในเบื้องต้น เมื่อ ผศ.นพ.เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ตั้งข้อสังเกตถึงความไม่ครอบคลุมพันธกิจของมหาวิทยาลัยในเกณฑ์การประเมินของสถาบันจัดอันดับทั้งหลาย ตลอดจนได้เสนอว่า ควรจะมีการศึกษาวิจัยประเมินสถาบันจัดอันดับเหล่านี้ ว่ามีความถูกต้องเหมาะสมเพียงไร? และควรได้รับเสริมเพิ่มเติมเกณฑ์ประเมินอื่นใดเข้ามาอีกบ้าง จึงได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างมากจากบรรดาผู้เข้าร่วมการสัมมนา

เกณฑ์การประเมินที่ดีควรมีลักษณะเช่นไร

ศ.โอเวน ให้ความเห็นว่า ระบบการจัดอันดับที่ได้นั้นควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- มีรูปแบบการประเมินผลที่แน่นอนเชื่อถือได้ (Consistency in Methodology) ไม่เปลี่ยนแปลงไปมา หากจะเปลี่ยนแปลงก็ต้องแจ้งให้ผู้ถูกประเมินได้รับทราบล่วงหน้า การประเมินที่ดีนั้นน่าจะทำให้มหาวิทยาลัยที่เป็นองค์กรการศึกษาขนาดใหญ่ ไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินการอย่างหวือหวา น่าจะมีอันดับของคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่แตกต่างจากเดิมมากนักในแต่ละปี²
- เมื่อประเมินแล้วต้องมีข้อมูลการประเมินที่โปร่งใส (Transparency data) สามารถตรวจสอบได้ หรือ เข้าใจได้อย่างชัดเจน แม้ผู้ได้รับการประเมินอาจจะไม่เห็นด้วยแต่ก็สามารถยอมรับได้อย่างสะดวกใจว่าเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินที่ผู้ประเมินได้ประกาศไว้ตั้งแต่ต้นจริงๆ³
- มีรูปแบบการประเมินผลที่สามารถทำซ้ำได้ (Replicable Methodology) เช่นเดียวกับกระบวนการวิทยาศาสตร์ทั่วไป ที่ไม่ว่าใครที่ใช้กระบวนการทดสอบแบบเดียวกัน ก็จะต้องได้ผลลัพธ์ออกมาเช่นกัน
- ยึดมั่นในข้อมูลระดับปฐมภูมิ (Reliance on Hard data) เพราะช่วงเวลาไม่ถึงหนึ่งปี ผู้ประเมินย่อมไม่สามารถหาข้อมูลมาได้อย่างทุกแห่งทุกมุม แต่อย่างน้อยต้องมีหลักการว่าข้อมูลที่ถูกใช้นั้นเป็นข้อมูลที่มีการประกาศแจ้งอย่างเป็นทางการจริงๆ
- ไม่ควรใช้ข้อมูลประเภทความคิดเห็นหรือทัศนคติ (Opinion-based) เพราะอาจทำให้เกิดข้อโต้แย้งเรื่องคุณภาพหรือหรืออคติของผู้ให้ข้อมูล อีกทั้งความเห็นก็อาจจะเปลี่ยนแปลงไปมาได้ในชั่วระยะเวลาสั้นๆ (เรื่องนี้เน้นการเมืองที่ต้องอาศัยการชี้ขาดด้วยคะแนนเลือกตั้งจะรู้ดีที่สุด)
- ไม่ควรใช้ข้อมูลที่แฝงด้วยอคติ (Inherent bias) เช่น เรื่องเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ชนชั้น กลุ่มภาษา ฯลฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อพูดถึงความเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก ก็คงเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องยึดภาษาอังกฤษที่ได้รับการยอมรับใช้งานมากที่สุด

วิธีการไต่อันดับของมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก

ศ.โอเวน ในฐานะของรักษากรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยของมหาวิทยาลัยที่ประสบความสำเร็จในการผลักดันตนเองเข้าสู่อันดับต้นของมหาวิทยาลัยระดับโลก ได้ให้ข้อเสนอแนะถึงการไต่อันดับมหาวิทยาลัยโลกว่า

- ต้องมีการกระตุ้นที่เหมาะสมในเชิงนโยบายจากรัฐบาล มีการจัดสรรงบประมาณให้อย่างเพียงพอ ยกกรณี รัฐบาลจีน ออสเตรเลีย ไต้หวัน เกาหลีใต้ สิงคโปร์ และสเปน มาเป็นตัวอย่าง
- ต้องมีการคัดสรรบุคลากรและนักศึกษาชั้นเยี่ยมเข้ามาในมหาวิทยาลัย คือ ให้เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ
- เลือกจ้างอาจารย์และนักวิจัยที่มีผลงานซึ่งได้รับการอ้างอิงถึงในวารสารวิชาการชั้นนำ อาทิเช่น Science หรือ Nature
- ถึงแม้มีอาจารย์และนักวิจัยที่มีผลงานก็ไม่ใช่ไร แต่ต้องมีกระบวนการพุ่มพักให้เกิดบุคลากรชั้นนำ และผลงานวิจัยชั้นดี
- นอกจากนี้ยังต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรทั้งระดับประเทศ และในระดับนานาชาติ เพราะภาพลักษณ์ที่ดีย่อมดึงดูดบุคลากรชั้นนำและเยาวชนชั้นดีเข้ามาสู่สังกัด
- ควรจัดตั้งทีมงานพิเศษขึ้นมาเป็นการเฉพาะเพื่อเป้าหมายการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานในวารสารวิชาการที่ได้รับการอ้างอิงโดย WOS และ Scopus การมีทีมงานเฉพาะส่งเสริม กระตุ้นให้บุคลากรตระหนักว่า มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับชื่อเสียงในระดับโลก และทำให้กระบวนการตีพิมพ์บทความได้รับการส่งเสริมอย่างครบวงจร
- แสวงหาความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั้งในระดับชาติและในระดับนานาชาติ เนื่องจากเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า มหาวิทยาลัยชั้นนำอย่างฮาร์วาร์ดก็ยังประสบความสำเร็จจากกระบวนการดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือไม่ควรจะกระจุกอยู่เพียงระดับผู้บริหาร แต่ควรเป็นความร่วมมือตั้งแต่ผู้ปฏิบัติการ จึงควรสนับสนุนให้กำลังใจบุคลากรที่มีการประสานงานลักษณะดังกล่าว หรือใช้ประโยชน์จากเครือข่ายความร่วมมือทั้งหลายที่มีอยู่เดิม
- ใส่ใจเป็นพิเศษกับทีมงานวิจัยที่ให้ผลผลิตในระดับสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยมาตรฐานทั่วไป และใช้กลุ่มบุคลากรไฟแรงเหล่านี้เป็นหัวจักรดูดดึงส่วนที่เหลือขององค์กรให้ขับเคลื่อนไปด้วยกัน ซึ่งบางครั้งหากทีมงานที่มีอยู่เดิมไม่มีความกระตือรือร้นเพียงพอ ก็อาจจำต้องแสวงหาเลือดใหม่เข้ามาเสริมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- โดยเฉพาะในประเทศไทยนั้น มีข้อน่าสังเกตว่าปริมาณผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับโลกนั้นมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในอัตรามากกว่า ๑๐% มาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๕ มาสูงสุดถึง ๓๑.๗% ในปี พ.ศ.๒๕๔๙ และลดลงมาเหลือ ๑๓% ในปี พ.ศ.๒๕๕๐ ก่อนจะกลับมาเพิ่มขึ้นเป็น ๒๗% ในปี พ.ศ.๒๕๕๑ และชะลอตัวลงมากจนหยุดนิ่งเป็นศูนย์ในปี พ.ศ.๒๕๕๓ และลงไปติดลบในปีต่อมา (พ.ศ.๒๕๕๔

² ประเด็น Consistency นี้ ทำให้ผู้เขียนคิดถึงผลการจัดอันดับของนิตยสารไทมส์ที่กว้างไปมาอย่างมากมายในช่วงหลังๆ เช่น มหาวิทยาลัยต่างๆ อย่างมหาวิทยาลัยเท็กซัสออสติน มหาวิทยาลัยอิตาเลนี ที่เคยอยู่อันดับ Top 100 แล้วอยู่ๆ ก็หลุดหายเกินอันดับ ๒๐๐ ไป แล้วอยู่ดีๆ ก็โผล่มาอยู่ในอันดับต้นๆ ใหม่ หรืออย่างมหาวิทยาลัยบอนน์ที่เคยอยู่อันดับ ๑๗๘ ก็หลุดหายจนไม่ติดอันดับ ๔๐๐ มหาวิทยาลัยเสียด้วยซ้ำ

³ เช่นเดียวกับกรณี Consistency การจัดอันดับของนิตยสารไทมส์ยังถูกตั้งข้อสงสัยในเรื่อง Transparency ด้วยเช่นกัน เพราะบ่อยครั้งที่พบว่า มหาวิทยาลัยซึ่งมีการประเมินในแต่ละสาขาวิชาต่ำกว่ามหาวิทยาลัยคู่แข่ง กลับแซงหน้าขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่งในภาพรวมได้อย่างหน้าตาเฉยโดยไม่มีการอธิบายถึงที่มาที่ไป

และ ๒๕๕๕) ซึ่งน่าจะสนใจว่ามีที่มาจากสาเหตุใดกันแน่ เป็นไปได้หรือไม่ว่าเป็นเพราะ

- รัฐบาลไทยยุคหลังๆ ให้ความสำคัญกับนโยบายประชานิยม จนเลยเถิดประมาณด้านการวิจัย
- ปัญหาการขัดแย้งทางการเมือง เช่น รัฐประหารปี พ.ศ. ๒๕๔๙ และการจลาจลกลางเมืองสองปีซ้อน (พ.ศ. ๒๕๕๓ และ ๒๕๕๔) ส่งผลอย่างไรบ้างต่อปริมาณงานวิจัย/งานวิชาการ ที่ได้รับการตีพิมพ์
- การเปลี่ยนแปลงหลักการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการของ บุคลากรอุดมศึกษา
- วิฤตทุททุกภัยในปี พ.ศ. ๒๕๕๔
- หรือความอึดตัว⁴ ของบรรดานักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ของไทย ซึ่งต้องยอมรับว่า บุคลากรส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัย ยังคงมุ่งเน้นด้านงานสอนและการบริการวิชาการมากกว่า งานวิจัย ในขณะที่ การกระตุ้นส่งเสริมมากเกินไปถึงศักยภาพ ของบุคลากรก็สร้างปัญหางานวิจัยด้วยคุณภาพติดตามา มากมายเช่นเดียวกัน ฯลฯ

Thai Output 2002-2012

Year	Output	Difference	% Increase
2012*	2,301		
2011	7,288	-46	-0.63%
2010	7,334	17	0.23%
2009	7,317	439	6.38%
2008	6,878	1,468	27.13%
2007	5,410	630	13.18%
2006	4,780	1,150	31.68%
2005	3,630	468	14.80%
2004	3,162	336	11.89%
2003	2,826	458	19.34%
2002	2,368		

อุดมศึกษาไทยปรับตัวตามกระแสโลก?

โดยส่วนตัวของผู้เขียนเห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาของไทย อาจจะหลีกเลี่ยงกระแสการแข่งขันกันเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลกไปได้ เช่นเดียวกับที่ประเทศไทยไม่อาจจะหลีกเลี่ยงจากการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในสามปีข้างหน้าไปได้ จึงควรเรียนรู้ ทำความเข้าใจกับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เหล่านี้เสียแต่เนิ่นๆ เพื่อให้สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงในลักษณะอันเป็นคุณได้มากที่สุด เช่น ในเมื่อรู้แน่ชัดแล้วว่าการแสวงหาความร่วมมือกับ เครือข่ายการศึกษาอื่นๆ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติสามารถเพิ่ม

ขีดสมรรถนะและอันดับในการแข่งขันได้ก็ควรจะเริ่มมองหาแนวทาง ความร่วมมือใหม่ๆ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับความร่วมมือ เดิมๆ ที่มีอยู่แล้ว (หากข้อตกลง MOU ใดไม่เคลื่อนไหวและ ไม่คุ้มค่าก็ควรจะทบทวนยกเลิกไปเสีย) โดยความร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยชั้นนำต่างประเทศนั้นยังอาจถูกใช้เป็นแนวรองรับ (buffer) ต่อผลกระทบอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่คาดคิด ภายในประเทศได้อีกด้วย เช่น หากมีมหันตภัย มีการเปลี่ยนแปลง รัฐมนตรี มีการเปลี่ยนนโยบายประชานิยม ไม่มีเงินทำวิจัย ฯลฯ ก็ไม่ ทำให้ตัวเลขปริมาณงานวิจัยลดลงมากนัก เนื่องจากยังคงมีงานวิจัย ที่ร่วมมือกับต่างประเทศคอยรองรับอยู่

อย่างไรก็ตาม การรู้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงไม่ได้ หมายถึงการไหลตามกระแสการเปลี่ยนแปลงไปตะพึดตะพือโดยไม่ พิจารณาสถิติสภาพของตนเองและสภาพความเป็นไปในประเทศไทย หรือในภูมิภาค เพราะหากยึดกันตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน ของสถาบันจัดอันดับระดับโลกที่ได้ยกตัวอย่างมาลึกลับ ๕-๖ แห่งนั้น จะเห็นได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาของไทยอยู่ในข่ายเสียเปรียบชาติ อื่นๆ อยู่เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงบประมาณสนับสนุน ขนาด ของประชากร ระบบการศึกษา ความด้อยเชิงเศรษฐศาสตร์ การเมือง และการปกครอง คตินิยมและความเชื่อในสังคม ฯลฯ ซึ่งลำพังแข่งขันกันด้วยเกณฑ์ที่เป็นกลางจริงๆ ก็ยังแพ้ แล้วไป แข่งกันในเกมที่กติกาที่ไม่เอื้อต่อระบบการศึกษาของไทยก็ยิ่งจะ พ่ายแพ้กันไปแบบไม่ทั้งฝุ่น

ถึงเวลาแล้วที่บรรดาสถาบันอุดมศึกษาของไทยจะหันหน้า เข้ามาหาหันเพื่อศึกษาทำความเข้าใจกับเกณฑ์กติกาต่างๆ ของ บรรดาสถาบันจัดอันดับทั้งหลาย ประกอบกับการวิเคราะห์สภาพ ที่เป็นอยู่จริงของบรรดาสถาบันอุดมศึกษาของไทยภายใต้บริบทของ สังคมโลก (SWOT analysis) วิเคราะห์สภาพความเสี่ยงที่มีอยู่ (Risk management) จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของ ประเทศ (Strategic Plan) ซึ่งภายใต้แผนหลักนั้นมีส่วนที่ว่าด้วย กฎเกณฑ์การวัดการประเมินศักยภาพและการประกันคุณภาพ (Assessment & Quality control) ที่มีลักษณะสอดคล้องกับสภาพ สังคมไทยจริงๆ โดยไม่ทิ้งทั้งขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลก และไม่ปล่อยให้สถานศึกษาที่มีขีดจำกัดด้านสมรรถนะจมปลักอยู่กับ ความต่ำต้อยน้อยหน้าอันเนื่องผลการประเมิน พุดง่าย ๆ ว่าจะต้อง อดตั้งคุณภาพและมาตรฐานของทั้งระบบขึ้นไปสู่ความเป็นสากล พร้อมกัน แล้วความเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลกก็จะมาถึงประเทศไทย เองโดยไม่ต้องแก่งแย่งแข่งขันจนกระทั่งยากที่จะมีมหาวิทยาลัย แห่งใดแห่งหนึ่งฝ่าสภาพแวดล้อมของระบบการศึกษาอันไร้ทิศทาง ของไทยเพื่อขึ้นไปสู่ตำแหน่งมหาวิทยาลัยระดับโลก

⁴ ที่ว่าความอึดตัวของนักวิจัยนั้น อาจตั้งอยู่บนสมมติฐานว่ามีสัดส่วนของนักวิจัยอยู่จำนวนไม่มากนักในบรรดาบุคลากรทั้งหมดของสถาบันอุดมศึกษา ผลผลิตงานวิจัย จำนวนมากจึงขึ้นอยู่กับแรงจูงใจอื่นๆ ที่มีใช้หัวใจของงานวิจัย เช่น การมีผลตอบแทนที่น่าพอใจ การพิจารณาความดีความชอบ การพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ การพิจารณาตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ ฉะนั้นเมื่องบประมาณที่ถูกบ่อนเพื่อการจูงใจมีน้อย หรือเมื่อผู้ดำเนินการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์คือได้เป็นศาสตราจารย์หรือ ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญแล้วก็ขาดแรงจูงใจในการวิจัยต่อ

การสมยอมเสนาราคา (ฮั่ว)

สราวุธ เบญจกุล

รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

เป็นคำถามและความเคลือบแคลงที่เกิดขึ้นมาท่ามกลางกระแสสังคมในขณะนี้ว่า มีการฮั่วเกิดขึ้นในโครงการประมูลโครงการหนึ่งของรัฐหรือไม่ ซึ่งการฮั่วหรือไม่ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาต่อไป แต่ขออธิบายหลักเกณฑ์ตามกฎหมายเกี่ยวกับการฮั่วเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ที่สนใจทั่วไป ตลอดทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยของรัฐ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นใดที่ดำเนินกิจการของรัฐตามกฎหมายและได้รับเงินอุดหนุนหรือเงินหรือทรัพย์สินลงทุนจากรัฐ เนื่องจากการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยของรัฐในบางกรณีกระทำการโดยการจัดซื้อจัดจ้างและการประกวดราคา เช่น การประกวดราคาจ้างเหมาซ่อมแซม ปรับปรุงหรือก่อสร้างอาคารเรียนการจัดซื้อเครื่องครุภัณฑ์ รวมถึงงานบริการทั่วไปในมหาวิทยาลัย เช่น การให้เช่าสถานที่เพื่อประกอบกิจการต่างๆ เป็นต้น ดังนั้น การทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายการฮั่วนี้ จึงน่าจะเป็นประโยชน์แก่มหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจเสียก่อนว่า “ฮั่ว” คืออะไร ตามพจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 คำว่า “ฮั่ว” หมายถึง รวมหัวกัน ร่วมกันกระทำการสมยอมกัน ในการเสนาราคาเพื่อมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม

เนื่องจากการจัดหาสินค้าและบริการไม่ว่าด้วยวิธีการจัดซื้อหรือการจัดจ้างหรือวิธีอื่นใดของหน่วยงานของรัฐทุกแห่งนั้น เป็นการดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ เงินกู้ เงินช่วยเหลือหรือรายได้ของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นเงินของแผ่นดิน รวมทั้งการที่รัฐให้สิทธิในการดำเนินกิจการบางอย่างโดยการให้สัมปทานอนุญาต หรือกรณีอื่นใดในลักษณะเดียวกันก็เป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะอันเป็นกิจการของรัฐ ดังนั้น การจัดหาสินค้าและบริการรวมทั้งการให้สิทธิดังกล่าว จึงต้องกระทำอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมและมีการแข่งขันกันอย่างเสรี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ แต่เนื่องจากการดำเนินการ

ที่ผ่านมามีการกระทำในลักษณะการสมยอมในการเสนาราคา และมีพฤติการณ์ต่างๆ อันทำให้มิได้มีการแข่งขันกันเสนอประโยชน์สูงสุดให้แก่หน่วยงานของรัฐอย่าง แท้จริงและเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ นอกจากนั้น ในบางกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีส่วนร่วมหรือมีส่วนสนับสนุนในการทำความผิด หรือละเว้นไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ อันมีผลทำให้ปัญหาในเรื่องนี้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จึงสมควรกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิด เพื่อเป็นการปราบปรามการกระทำ ในลักษณะดังกล่าว รวมทั้งกำหนดลักษณะความผิดและกลไกในการดำเนินการเอาผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้การปราบปรามดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนาราคา ต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 ขึ้นมา

ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว **“การเสนาราคา”** หมายความว่า การยื่นข้อเสนอเพื่อเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับ **“หน่วยงานของรัฐ”** อันเกี่ยวกับการซื้อ การจ้าง การแลกเปลี่ยน การเช่า การจำหน่ายทรัพย์สิน การได้รับสัมปทานหรือการได้รับสิทธิใดๆ และ **“หน่วยงานของรัฐ”** หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นใดที่ดำเนินกิจการของรัฐตามกฎหมายและได้รับเงินอุดหนุนหรือเงินหรือทรัพย์สินลงทุนจากรัฐ

สำหรับการบังคับใช้นั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้บังคับใช้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา และผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น อีกทั้งยังบังคับใช้กับภาคเอกชนที่เป็นคู่สัญญากับรัฐและประชาชนทั่วไปที่มีส่วนร่วมกระทำผิด

การสมยอมการเสนอราคาตามพระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลายรูปแบบ เช่น **การสมยอมราคา “อ้าว”** โดยการตกลงร่วมกันในการเสนอราคา เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้ประโยชน์แก่ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ โดยหลีกเลี่ยงการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม หรือโดยการกีดกันมิให้มีการเสนอสินค้าหรือบริการอื่นต่อหน่วยงานของรัฐ หรือโดยการเอาเปรียบแก่หน่วยงานของรัฐอันมิใช่เป็นไปในทางการประกอบธุรกิจปกติ ผู้ที่เป็นธุระในการชักชวนให้ผู้อื่นร่วมตกลงกันสมยอมราคาต้องรับโทษเช่นเดียวกัน เช่น กรณีที่มีผู้เสนอราคา 3 ราย โดยผู้เสนอราคาทั้งหมดทั้ง 3 รายได้ตกลงกันว่าจะเสนอราคาโดยมุ่งหมายให้รายใดรายหนึ่งเป็นผู้ได้งาน โดยผู้เสนอการารายที่ 1 และที่ 2 จะแก่งัดเสนอราคาให้สูงกว่าผู้เสนอการารายที่ 3 เพื่อให้ผู้เสนอการารายที่ 3 ซึ่งเสนอราคาต่ำสุดแต่ยังเป็นราคาที่สูงกว่าราคากลางเป็นผู้ได้งานตามที่ตกลงกันไว้เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐเสียเปรียบ

การจัดอ้วกัน โดยการให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้เงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้อื่นเพื่อประโยชน์ในการเสนอราคา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจูงใจให้ผู้นั้นร่วมดำเนินการใดๆ อันเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ หรือเพื่อจูงใจให้ผู้นั้นทำการเสนอราคาสูงหรือต่ำจนเห็นได้ชัดว่าไม่เป็นไปตามลักษณะสินค้า บริการ หรือสิทธิที่จะได้รับ หรือเพื่อจูงใจให้ผู้นั้นไม่เข้าร่วมในการเสนอราคา หรือถอนการเสนอราคา นอกจากนั้นหากผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจัดให้มีการอ้วกันให้ถือว่าเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดด้วย

การข่มขืนใจผู้อื่นให้จำยอม หมายถึง การข่มขืนใจผู้อื่นให้จำยอมร่วมดำเนินการใดๆ ในการเสนอราคาหรือไม่เข้าร่วมในการเสนอราคา หรือถอนการเสนอราคา หรือต้องทำการเสนอราคาตามที่กำหนด โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญด้วยประการใดๆ ให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญหรือบุคคลที่สาม จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น

การใช้อุบายหลอกลวงหรือกระทำการโดยวิธีอื่นใด เป็นเหตุให้ผู้ใดไม่มีโอกาสเข้าทำการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม หรือให้มีการเสนอราคาโดยหลงผิด เช่น ผู้จะเข้าเสนอราคาในการประกวดราคางานของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานหนึ่ง แก่งัดบอกข่าวให้ผู้เสนอการารายอื่นๆ หลงเชื่อว่า หน่วยงานของรัฐนั้นไม่มีการประกาศประกวดราคา หรือหลอกลวงผู้เข้าเสนอ

ราคาให้ไปยื่นซองที่อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้ใดไม่มีโอกาสเข้าเสนอราคา

การเสนอราคาต่ำหรือให้ผลประโยชน์สูงกว่าปกติ เป็นเหตุให้ปฏิบัติตามสัญญาไม่ได้ หมายถึง ผู้ใดโดยทุจริตทำการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐโดยรู้ว่าราคาที่เสนอนั้นต่ำมาก เกินกว่าปกติจนเห็นได้ชัดว่าไม่เป็นไปตามลักษณะสินค้าหรือบริการ หรือเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐสูงกว่าความเป็นจริงตามสิทธิที่จะได้รับ โดยมีวัตถุประสงค์เป็นการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมและการกระทำเช่นนั้น เป็นเหตุให้ไม่สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาได้ เช่น ในการประกวดราคางานหน่วยงานของรัฐหน่วยงานหนึ่งกำหนดราคากลางไว้ 5 ล้านบาท ผู้เสนอการารายหนึ่งได้เสนอราคาก่อสร้างเพียง 4 ล้านบาท โดยรู้อยู่แล้วว่าในวงเงินดังกล่าวไม่สามารถก่อสร้างได้ถูกต้องตามแบบแต่ต้องการได้งานและเป็นผู้เข้าทำสัญญากับหน่วยงานรัฐเท่านั้น แม้การก่อสร้างจะไม่ถูกต้องตามแบบแต่จะใช้วิธีดัดสินบนกรรมการตรวจการจ้างให้ยอมรับงานก่อสร้างนี้

การทุจริตในการออกแบบ กำหนดราคา กำหนดเงื่อนไข หากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใด หรือผู้ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานของรัฐผู้ใด โดยทุจริตทำการออกแบบ กำหนดราคา กำหนดเงื่อนไข หรือกำหนดผลประโยชน์ตอบแทนอันเป็นมาตรฐานในการเสนอราคาโดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม หรือเพื่อช่วยเหลือให้ผู้เสนอการารายใดได้มีสิทธิเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐโดยไม่เป็นธรรม หรือเพื่อกีดกันผู้เสนอการารายใดมิให้มีโอกาสเข้าแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม เช่น กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่ต้องการจัดหาให้แคบอยู่เฉพาะพัสดุที่เป็นของผู้ประกอบการรายหนึ่งรายใด กำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะเข้าเสนอราคาอย่างจำกัด เช่น เรื่องระยะเวลาประสบการณ์ทำงาน หรือต้องมีทุนจดทะเบียนสูงมาก เป็นต้น

นอกจากนั้นหากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหรือหน้าที่ในการอนุมัติ การพิจารณาหรือการดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอราคาครั้งใด รู้หรือมีพฤติการณ์ปรากฏแจ้งชัดว่า ควรรู้ว่าการเสนอราคาในครั้งนั้นมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ละเว้นไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการยกเลิกการดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอราคาในครั้งนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่

ผู้ที่มีอำนาจตรวจสอบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยผู้ที่พบเห็นการกระทำความผิดสามารถร้องเรียนโดยระบุชื่อ ที่อยู่ของผู้เสียหายหรือผู้กล่าวหา ชื่อตำแหน่งและสังกัดของผู้ถูกกล่าวหา ข้อกล่าวหาและพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดตามข้อกล่าวหาพร้อมพยานหลักฐาน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำการตรวจสอบ หากพบว่าผู้ถูกกล่าวหาการกระทำความผิดจริงให้ดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลให้พิพากษาลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งมีทั้งโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี จนถึงจำคุกตลอดชีวิตและโทษปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาท จนถึง 4 แสนบาท หรือโทษปรับในบางกรณีอาจสูงถึงร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่าขึ้นอยู่กับฐานความผิดของผู้กระทำ

ตัวอย่างคดีความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐที่น่าสนใจ

คำพิพากษาศาลจังหวัดบุรีรัมย์ คดีหมายเลขดำที่ 440/2554 คดีหมายเลขแดงที่ 3241/2554 ระหว่างพนักงานอัยการจังหวัดบุรีรัมย์ โจทก์ กับ ประธานกรรมการบริหาร คณะผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่ง จำเลย ในความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยศาลพิพากษาว่าจำเลยทั้งสามกระทำความผิดจริง เนื่องจากการประกาศสอบราคาจ้างเหมาก่อสร้างถนน โดยระยะเวลาประกาศสอบราคาไม่ครบ 10 วันก่อนเปิดซองสอบราคาและไม่มีการส่งประกาศไปยังผู้มีอาชีพรับเหมาก่อสร้าง จึงเป็นการผิดระเบียบว่าด้วยพัสดุ

นอกจากนี้ยังมอบหมายงานให้แก่ผู้เสนอราคาต่ำเป็นอันดับสาม ในขณะที่ผู้เสนอราคาต่ำสุดไม่ได้งาน โดยให้เหตุผลว่า ใบแสดงบัญชีปริมาณงานและราคารอรายละเอียดไม่สมบูรณ์ ในการพิจารณาคดีในเบื้องต้นจำเลยให้การปฏิเสธต่อมาได้ขอลอนคำให้การปฏิเสธและให้การใหม่เป็นรับสารภาพ การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำโดยมุ่งหมายไม่ให้เกิดการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนวยแก่ผู้ทำการเสนอราคาและเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบล จำเลยจึงมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับ

การเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 มาตรา 12, 13 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ประกอบมาตรา 83 เนื่องจากจำเลยทั้งสามให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้ คงจำคุกจำเลยที่ 1 มีกำหนด 5 ปี ในฐานะประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และจำคุกจำเลยที่ 2 และที่ 3 คนละ 4 ปี

ต่อมาจำเลยทั้งสามยื่นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษาแก้ให้ลงโทษจำเลยที่ 1 และที่ 3 จำคุกคนละ 3 ปี 6 เดือน จำเลยที่ 2 จำคุก 2 ปี 6 เดือน ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา

ในขณะที่คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีคำพิพากษายกฟ้องจำเลยทั้งสี่สืบคดีในคดีหมายเลขดำ อม.4/2551 คดีหมายเลขแดงที่ อม.7/2552 คดีทุจริตโครงการประมูลจัดซื้อต้นกล้ายางพาราโดยมีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 มาตรา 4, 9, 10, 11, 12 และ 13

โดยมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่า จำเลยที่ 30 ถึงที่ 32 ได้นำหลักฐานแสดงคุณสมบัติของการประกวดราคาอันเป็นเท็จมาแสดงว่า เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามประกาศประกวดราคาอันเป็นการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า แม้จำเลยที่ 30 ถึงที่ 32 จะชนะการประกวดราคาก็ต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอีกกว่าจำเลยดังกล่าวมีความเหมาะสมและสามารถที่จะดำเนินงานตามประกวดราคาจ้างให้เสร็จสมบูรณ์ ทั้งเงินและทรัพย์สินที่จะได้ไปก็เป็นค่าตอบแทนอันเนื่องมาจากการจ้างไม่ใช่ว่าการหลอกลวง ซึ่งคดีนี้จำเลยที่ 30 ถึงที่ 32 ไม่ได้เป็นผู้ชนะการประกวดราคาและไม่ได้เข้าทำสัญญาจ้าง

อย่างไรก็ตามการที่ผู้เสนอราคานำหลักฐานอันเป็นเท็จมาแสดงในการเสนอราคานั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 ไม่ได้บัญญัติความผิดดังกล่าวในทางอาญาไว้โดยตรง เพียงแต่มีบัญญัติในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และเมื่อฟังไม่ได้ว่าการกระทำของจำเลยที่ 30 ถึงที่ 32 เป็นการหลอกลวงกรมวิชาการเกษตร เพื่อจะได้ทรัพย์สินนั้นไปจากผู้หลอกลวงหรือทำให้กรมวิชาการเกษตรทำหรือถอนหรือทำลายเอกสารสิทธิ ประกอบกับเงินที่จำเลยที่ 30 ได้รับไปก็เป็นเงินค่าจ้างตอบแทนอันเนื่องมาจากการผลิตต้นยางชำถุงให้แก่กรมวิชาการเกษตร ตามสัญญาจ้างผลิตต้นยางชำถุงระหว่างกรมวิชาการเกษตรกับจำเลยที่ 30 มิได้เกิดจากผลของ

การหลอกลวงโดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง การกระทำของจำเลยที่ 30 ถึงที่ 32 หาใช่เป็นการฉ้อโกง หรือตกลงร่วมกันเสนอราคาเพื่อให้จำเลยที่ 30 มีสิทธิเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ อันจะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542

สำหรับประเด็นปัญหาว่า จำเลยที่ 27 ถึงที่ 44 ร่วมกันยื่นซองเสนอราคาผลิตรถจักรยานยนต์ โดยจำเลยที่ 30 ถึงที่ 32 มีความสัมพันธ์ในเชิงบริหาร เชิงทุน และในเชิงถือหุ้นไขว้กัน ในลักษณะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการขัดขวางการเสนอราคาอย่างเป็นธรรมและมีผลประโยชน์ร่วมกันโดยฝ่าฝืนต่อระเบียบและกฎหมายหรือไม่ ปัญหานี้กรมวิชาการเกษตรได้หารือไปยังอัยการสูงสุดแล้ว ก่อนที่จะพิจารณาผลการประกวดราคาและเข้าทำสัญญากับจำเลยที่ 30 ซึ่งอัยการสูงสุดตอบข้อหารือมาว่าการที่กรรมการผู้มีอำนาจของบริษัทที่เสนอราคาตามที่หารือไปเป็นกรรมการ และหรือถือหุ้นในนิติบุคคลอื่นซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับการยื่นเสนอราคาต่อส่วนราชการในคราวเดียวกันนี้ ไม่เป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน

นอกจากนี้กรมวิชาการเกษตรยังได้หารือไปยังคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ (กวพ.) กรมบัญชีกลาง ซึ่งกรมบัญชีกลางตอบข้อหารือในทำนองเดียวกับอัยการสูงสุดว่าจำเลยที่ 30 ถึง 32 ไม่มีผลประโยชน์ร่วมกันปรากฏตามหนังสือตอบข้อหารือ จึงยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ 27 ถึงที่ 44 ร่วมกันยื่นซองเสนอราคาผลิตรถจักรยานยนต์ โดยจำเลยที่ 30 ถึงที่ 32 มีความสัมพันธ์ในเชิงบริหาร เชิงทุน และในเชิงถือหุ้นไขว้กันในลักษณะผู้มี

ส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการขัดขวางการเสนอราคาอย่างเป็นธรรมและมีผลประโยชน์ร่วมกัน โดยฝ่าฝืนต่อระเบียบและกฎหมาย

และประเด็นปัญหาว่าจำเลยที่ 27 ถึงที่ 44 ร่วมกันกระทำการโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งโดยจำเลยที่ 30 เจตนาปกปิดเกี่ยวกับพื้นที่สำหรับใช้เป็นแปลงเพาะต้นกล้า โดยนำเอกสารที่มีข้อความเท็จมาแสดง และจำเลยที่ 31 และ 32 นำหลักฐานแสดงคุณสมบัติของการประกวดราคาอันเป็นเท็จมาแสดงว่า เป็นผู้มีความประพฤติดี ประพฤติดี อันเป็นการหลอกลวงเพื่อให้จำเลยที่ 30 ได้เข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดต่อ พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 และความผิดฐานฉ้อโกงตามฟ้องของโจทก์หรือไม่ จากการไต่สวนได้ความว่าจำเลยที่ 31 และ 32 มีเจตนาที่จะเข้าร่วมในการเสนอราคาโดยได้มีการรวบรวมแปลงกล้าและแปลงกิ่งพันธุ์ได้ครบจำนวนที่กำหนดไว้ในประกาศประกวดราคา ซึ่งการประกวดราคารั้งนี้มีผู้ซื้อของประกวดราคาไปรวม 11 ราย และมีผู้ยื่นซองเสนอราคาถึง 5 ราย ไม่ใช่มีเฉพาะจำเลยที่ 31 และ 32 เท่านั้น และไม่ปรากฏว่าแต่ละรายทราบว่ารายใดจะเสนอราคาเท่าใด พยานหลักฐานเท่าที่ได้ไต่สวนมาจึงฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ 30 มีเจตนาปกปิดเกี่ยวกับพื้นที่สำหรับใช้เป็นแปลงเพาะต้นกล้า โดยนำเอกสารเท็จมาแสดง โดยจำเลยที่ 30 ถึง 32 ตกลงร่วมกันในการเสนอราคาเพื่อให้จำเลยที่ 30 มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ หลีกเลี่ยงการเสนอราคาอย่างเป็นธรรมแต่อย่างใด

“เห็นได้ว่าการสมยอมทางการค้าหรือ ฮั้ว นี่เป็นการทุจริตที่ร้ายแรง หากปล่อยให้เกิดการสมยอมเสนอราคากันกำหนดราคาอันเป็นการเอาเปรียบหน่วยงานของรัฐ หลีกเลี่ยงการแข่งขันกันอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้เสนอราคารายหนึ่งรายใดหรือเพื่อผลประโยชน์ระหว่างผู้เสนอราคาด้วยกัน จะส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมทางการค้าและขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ดังนั้นทุกส่วนของสังคมไทยทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนต้องให้ความสนใจและร่วมมือกันในการป้องกัน และแก้ไขปัญหานี้ เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ”

ความร่วมมือกันของมหาวิทยาลัย & ภาคธุรกิจ เพื่อการพัฒนาดนรู้นใหม่ ให้มีความรู้ ความรับผิดชอบต่อสังคม และความสามารถในการสร้างอนาคตที่ยั่งยืน

สุกิจ อุดินทุ

รองประธาน ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม บริษัท ไมเนอร์อินเตอร์เนชันแนล จำกัด มหาชน
รองประธาน CSR Club ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากวิกฤตการณ์ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตเศรษฐกิจทั่วโลก ความล้มเหลวของสถาบันการเงิน และบริษัทยักษ์ใหญ่ที่มีอายุยาวนานในประเทศชั้นนำ ปัญหาความยากจน และเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัญหาภาวะโลกร้อน และภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ รวมถึงวิกฤตความขัดแย้งทางการเมือง ศาสนา และผลประโยชน์ต่างๆ แสดงให้เห็นว่าสิ่งเหล่านี้เกิดจากผลงานของเรา โดยเฉพาะผู้นำองค์กร และหน่วยงานต่างๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผลผลิตจากมหาวิทยาลัยชั้นนำทั้งสิ้น

มหาวิทยาลัยหลายแห่งยอมรับว่า การให้ความรู้ และการพัฒนา นักศึกษาให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านมาน่าจะน้อยเกินไป ไม่เพียงพอ ไม่สามารถทำให้จิตสำนึกเหล่านี้ติดตัวนักศึกษาไปในช่วงชีวิตการทำงานได้ มหาวิทยาลัยต่างๆ จึงเริ่มหันมาสนใจเรื่องมหาวิทยาลัยที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม University Social Responsibility (USR) กันมากขึ้น

ในภาคธุรกิจเอง เมื่อจะทำการพัฒนาเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม Corporate Social Responsibility (CSR) และการพัฒนาธุรกิจที่ยั่งยืน Sustainable Development ก็หาพนักงานที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเหล่านี้ได้น้อยมาก และถึงเวลาแล้วที่ภาคธุรกิจจะต้องเข้าไปร่วมกับมหาวิทยาลัยพัฒนา นักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจที่จะต้องมีความสามารถทั้ง 3 ด้าน

เมื่อเดือนตุลาคม 2555 ที่ผ่านมา ผมได้รับเชิญให้ไปร่วมงานประชุมอธิการบดีนานาชาติ ครั้งที่ 3 ที่เมือง Groningen ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยมีหัวเรื่องการประชุมในปีนี้เป็น University, Business, and You ... for Sustainable Future และผมก็เป็นตัวแทนนักธุรกิจจาก ASEAN ในการแสดงความคิดเห็น และเล่าประสบการณ์การร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ในการพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้กับอธิการบดีทั่วโลกได้รับฟัง

ในการประชุมครั้งนี้ อธิการบดีทั่วโลกต่างมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เรื่อง “การพัฒนาคนรุ่นใหม่ Gen X, Y, Z” ซึ่งมีความแตกต่างจากคนในยุค Baby Boomer มาก ความรวดเร็วของเทคโนโลยี ซึ่งมาพร้อมกับหายนะและวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่มีหลากหลายและมีความถี่มากกว่าเดิมมาก จิตอาสาของคนรุ่นใหม่ ความสนใจช่วงสั้นและเปลี่ยนแปลงง่าย การขอเปลี่ยนที่ทำงานบ่อยครั้งกว่าคนในยุคก่อน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ความสามารถที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และขาดความรู้ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมาก ถึงเวลาแล้วที่มหาวิทยาลัยจะต้องมีความร่วมมือกับภาคธุรกิจมากขึ้น

ท่านอาจารย์ทั้งหลายต่างเห็นพ้องต้องกันในเรื่องนั้น และต้องมาหาคำตอบกันในการประชุมว่า ควรจะอย่างไร มีวิธีไหนบ้าง ... “HOW?” มีตัวอย่างดีๆ ที่น่าสนใจหลายเรื่อง เช่น

“People ... Planet ... Profit”

“ความร่วมมือในการวิจัยที่ร่วมกับภาคธุรกิจใช้ใจเต็มใจจริงที่ธุรกิจต้องการคำตอบ และร่วมกันหาแนววัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งมหาวิทยาลัยได้ตั้งศูนย์วิจัย ได้เข้าใจปัญหาจริงล่าสุดในอุตสาหกรรมต่างๆ ได้พัฒนาความรู้ทางวิชาการไปแก้ปัญหาและเมื่อหนึ่งๆ เรียบจบก็อาจจะได้มีโอกาสทำงานในบริษัทนั้นๆ อีกด้วย”

หรือตัวอย่างของมหาวิทยาลัยที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาชุมชนรอบๆ มหาวิทยาลัย โดยถือว่าชุมชนเป็นหนึ่งในผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ใกล้ชิดของมหาวิทยาลัย การเข้าไปช่วยสร้างรายได้ให้วิสาหกิจชุมชน เข้าไปพัฒนาเรื่องสิ่งแวดล้อม ขยะ น้ำเสีย รวมถึงการเข้าไปพัฒนาการศึกษาของเยาวชนอีกด้วย ทั้งนี้ก็ได้มีการเชิญชวนนักธุรกิจในพื้นที่และหน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมอีกด้วย นับเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตในการประสานงานกับภาคส่วนต่างๆ ในชุมชนอีกด้วย

และมีตัวอย่างของการร่วมมือกันในการพัฒนาการเรียนการสอนด้านวิชาชีพต่างๆ ที่เรียนรู้ทางด้านวิชาการในมหาวิทยาลัย สลับกับการฝึกปฏิบัติงานจริงในภาคธุรกิจ โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยนำนักธุรกิจที่ประสบผลสำเร็จไปช่วยสอนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในชั้นเรียน และนำคณาจารย์มาดูงานและมีกิจกรรมวิชาการล่าสุดในภาคธุรกิจอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ก็อาจจะคล้ายๆ กับแนวคิดเรื่อง Corporate University เช่นกัน

นอกจากนี้ก็มีตัวอย่างของมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่เริ่มวางรากฐานของงาน CSR และมีการจัดเตรียมเรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคมให้อยู่ในวิถีชีวิตของการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เช่น การประหยัดพลังงาน การให้พลังงานทดแทน การคำนวณ Carbon Footprint การลด แยก และบริหารจัดการขยะ การมีกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ การเรียนรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน คุณธรรม จริยธรรม การต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน และการร่วมพัฒนาชุมชนรอบรั้วมหาวิทยาลัย นอกจากนี้บางมหาวิทยาลัย ยังมีการทำ Sustainable Report เพื่อใช้สื่อสารสาธารณะและกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ทั้งยังมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสามารถของตนเองและนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาในอนาคต

ในการประชุมนานาชาติในครั้งนี้ อธิการบดี และผู้แทนจากมหาวิทยาลัยหลายแห่งในประเทศไทยเข้าร่วมด้วย และนำภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งว่าในปี 2557 ประเทศไทยจะรับเป็นเจ้าภาพในครั้งต่อไปเมื่อถึงวันนั้น

“เราคงมีตัวอย่างดีๆ ในการร่วมมือกันของมหาวิทยาลัยกับภาคธุรกิจหลายโครงการ เพื่อแสดงแก่นแท้ของอธิการบดี และผู้แทนจากประเทศต่างๆ ให้เขาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป”

เรียนรู้อุดมศึกษาออสเตรเลีย (๑/๔)

ศาสตราจารย์ นพ.วิจารณ์ พานิช

ที่มาจากบทความจากบล็อก www.gotoknow.org/blog/council/

ตอน เตรียมตัว

สถาบันคลังสมองของชาติ จัดการเดินทางไปร่วมประชุม The 7th Annual University Governance and Regulations Forum ที่นครแคนเบอร์รา ออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ ๔ - ๕ ก.ย. ๒๕๕๕ พร้อมทั้งดูงานมหาวิทยาลัยที่นั่น ผมได้รับคำชวนให้ร่วมไปด้วย และมีรายการดูงานด้าน Scholarship of Teaching and Learning ที่ชิตินี้ด้วย ในวันที่ ๖ - ๗ ก.ย. ๒๕๕๕ รวม ๓ งาน

เข้าไปดูหัวข้อการประชุมของ University Governance and Regulations Forum จะเห็นว่า เขาไม่พูดถึงเฉพาะเรื่องการกำกับดูแล เขาพูดเข้าไปในเนื้อของการทำหน้าที่มหาวิทยาลัย เช่นเรื่องการทำหน้าที่อุดมศึกษาในสภาพที่ฝ่าย “ผู้ใช้” (Demand-side) เป็นผู้กำหนดความต้องการมากขึ้นเรื่อยๆ นี่คือนวนิยมโลก และสภาพของไทยก็จะอยู่ในแนวโน้มเดียวกัน ซึ่งก็หมายความว่า ฝ่ายมหาวิทยาลัยต้องพัฒนาทักษะในการจับทิศทางความต้องการของ Demand-side และในการสื่อสารร่วมมือกัน

อีกเรื่องหนึ่งที่เขาเอามาพูดกันคือ เรื่อง Regional campus ซึ่งหมายความว่า เขาต้องปรับตัวทำงานให้ตรงความต้องการของท้องถิ่น ผมอยากรู้ว่าเขาปรับโครงสร้างการทำงานแค่ไหน ผมเคยเสนอไว้ให้แก่คนชุมพรให้คิดวางโครงสร้างมหาวิทยาลัยชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชุมพร และมีโครงสร้างตามประเด็นหลักๆ ที่ต้องการพัฒนา ไม่ใช่จัดตามวิชา จัดตั้ง “คณะพัฒนา” ไม่ใช่คณะวิชา ตั้ง “ภาคพัฒนา” ไม่ใช่ “ภาควิชา” โดยที่หน่วยงานต้องมีอาจารย์หลายสาขาวิชาทำงานร่วมกัน

วันที่สองของการประชุม เน้นเรื่องคุณภาพของอุดมศึกษา ผมได้รู้จักหน่วยงาน TESQA ที่ชื่อก็บอกแล้วว่า สมศ. ของเราเรียนรู้จากเขา แต่ของเขาแยกการดูแลอุดมศึกษาออกมา เมื่อเข้าไปดูที่เว็บไซต์ของ TESQA รู้สึกละเขวทำงานต่างจาก สมศ. คือ สมศ. ทำงานรับผิดชอบต่อรัฐ แต่ TESQA ทำงานรับผิดชอบต่อนักศึกษา เขาบอกว่า TESQA's primary aim is to ensure that students receive a high quality education at any Australian higher education provider.

เมื่ออ่านจากเว็บไซต์ จึงรู้ว่า TESQA เพิ่งตั้งเมื่อปีที่แล้วนี้เอง และมีข้อสังเกตว่าเขาเอา Q นำหน้า S (คุณภาพนำหน้ามาตรฐาน) แต่ของเรากลับกัน

มิน่า!!! การประชุมถึงเอาเรื่อง Risk มาไว้ปนกับ TEQSA เพราะ TEQSA ตั้งใหม่ มีข้อกำหนดใหม่ที่มาวิทยาลัยอาจไม่เข้าใจ และทำผิดกติกาก็คือ Compliance risk และ Quality risk ผมจึงจะไปเรียนรู้มุมมองของออสเตรเลียต่อกระบวนการคุณภาพของอุดมศึกษา

เรื่องที่น่าสนใจมากกลายเป็นของแถม คือ การไปดูงานเรื่อง Scholarship of teaching ที่ ชิตินี้ ซึ่งเขาเข้าใจจริงได้เรื่อง Scholarship of engagement แถมมาด้วย ผมได้เรียนรู้ว่าเขามีการตั้งหน่วยงานรับผิดชอบขับเคลื่อนเรื่องทั้งสองในด้านวิชาการด้านการเรียนการสอน มีเรื่องของ Institute for Teaching and Learning (ITL) University of Sydney รวมทั้งมีการตั้งสมาคมนานาชาติด้วย คือ The International Society for the Scholarship of Teaching & Learning (ISSOTL) ซึ่งเมื่อเข้าไปชมเว็บไซต์ ก็ไปประทับใจเรื่องขององค์กรชื่อ Engagement Australia

ผมได้เรียนรู้ว่า มหาวิทยาลัยชิตินี้ใหญ่มาก มีนักศึกษาจำนวนกว่า ๕ หมื่นคน และมี ๑๖ คณะ คณะศึกษาศาสตร์เป็นหนึ่งใน ๑๖ แต่เขาก็ยังมีหน่วยงาน ITL ทำหน้าที่ขับเคลื่อนคุณภาพการเรียนการสอนของทั้งมหาวิทยาลัย และทำงานร่วมกับวงการนานาชาติด้วย

จากเว็บไซต์ของ Engagement Australia ผมได้เรียนรู้ว่า มหาวิทยาลัยในออสเตรเลีย มีหน่วยงาน Office of Community Engagement (OCE)

ผมได้เรียนรู้ว่า Engagement Australia เป็น Forum ที่มหาวิทยาลัยช่วยกันตั้งขึ้น เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนให้มหาวิทยาลัยในออสเตรเลียเข้าไปใกล้ชิดกับสังคมหรือบ้านเมืองมากขึ้น ไม่ลอยตัวจากสังคมและ EA ทำงานเน้นใน ๓ เรื่อง คือ (๑) Engaged research (๒) Engaged teaching และ (๓) Social responsibility

ผมค้นไปค้นมาในเว็บไซต์ของ EA ไปพบหนังสือ The Engaged University: International Perspectives on Civic Engagement เขียนโดย Sir David Watson และคณะ ค้นไปเรื่อยๆ ก็ได้ความรู้สึกร่วมสมัยนี้สังคมทั่วโลกเริ่มตั้งข้อสงสัย หรือเสื่อมความนับถือต่อมหาวิทยาลัยว่ามีประโยชน์ต่อสังคมแค่ไหน มหาวิทยาลัยจึงต้องหันมาเอาใจใส่ปรับปรุงตัวเองในด้าน Social engagement ที่มหาวิทยาลัย Northwestern University ในสหรัฐอเมริกา มี Center for Civic Engagement

ทำให้ผมตีความว่า ปัญหาหอคอยงาช้าง หรือปัญหาลอยตัวหรือแยกตัวจากสังคม เป็นปัญหาของวงการศึกษาทุกระดับทั่วโลก เพราะคนในวงการศึกษาบูชาความรู้หรือวิชา ไม่ยกย่องเอาใจใส่ชีวิตจริงของผู้คนในสังคม มองไม่เห็นคุณค่าของความรู้ที่ฝังแน่นอยู่กับการทำงานและการดำรงชีวิตร่วมกันเป็นชุมชนและสังคม

“เป้าหมายสุดท้ายของการทำหน้าที่ยกรรมาการสภามหาวิทยาลัย จึงได้แก่การขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยสู่การเป็นภาคีของการพัฒนาสังคมนี้เอง”

จากการทำความรู้จัก Sir David Watson ผมจึงได้รู้จัก Green Templeton College ของมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ด และได้เรียนรู้วิธีปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยแห่งอดีตให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งอนาคต และ GTC ทำหน้าที่เป็นแหล่งการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ในอนาคต จึงเป็นสถาบันสหวิทยาการ ได้แก่ วิทยาศาสตร์การแพทย์ การจัดการ และสังคมศาสตร์ จะเห็นว่า Sir David Watson ผู้เคยเป็นอธิการบดี (ของมหาวิทยาลัยโบรตัน) มาแล้ว มารับหน้าที่ Principal ของวิทยาลัย โดยไม่ต้องเป็นการลดความสำคัญ

ตอน Universities Australia

เราไปถึง นครแคนเบอร์รา ตอนบ่ายวันที่ ๓ ก.ย. ๒๕๕๕ หลังรับประทานอาหารเที่ยงที่ร้านจีนก็ตรงไปเยี่ยมเรียนรู้กิจการของหน่วยงานพิเศษ ชื่อ Universities Australia ซึ่งเพิ่งตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อเป็นองค์กรกลาง หรือองค์กรสูงสุด (เขาใช้คำว่า Peak body) ของ University sector ของออสเตรเลีย เทียบกับของไทย คือ ทปอ. แต่ของเขาตั้งเป็นหน่วยงานตามกฎหมาย มหาวิทยาลัยของรัฐ ๓๗ แห่ง และมหาวิทยาลัยเอกชนไม่คำกำไร ๒ แห่ง เป็นสมาชิก จ่ายค่าสมาชิกประจำปี กิจกรรมของเขากว้างขวางและเป็นวิชาการกว่า ทปอ. ของเรามาก ผมกลับมาบ้าน และไตร่ตรองอีกที คิดว่า Universities Australia คล้ายๆ เป็นลูกครึ่ง ระหว่าง ทปอ. กับ สกอ.

“ผมเข้าใจว่า นี่คือ วิธีการรวมตัวกันของ University sector ของออสเตรเลีย เพื่อการดำรงอยู่ทั้งในออสเตรเลีย และในโลก เขาบอกว่า Universities Australia เป็น Champion of change ซึ่งเมื่อมีวิสัยทัศน์เช่นนั้น ก็ต้องตีความออกมาว่าจะต้องทำอะไรบ้าง?”

ผมสังเกตว่า เขาทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์หาความหมายของข้อมูลเกี่ยวกับอุดมศึกษา เขาแจกเอกสาร University Links with Thailand, May ๒๐๑๒ ซึ่งบอกว่าการลงนามความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยไทยกับออสเตรเลีย ๑๖๑ MOU และที่ยังมีกิจกรรมมี ๑๓๓ MOU ในจำนวน ๑๖๑ MOU มี ๕๕ เพื่อแลกเปลี่ยนนักศึกษา ๔๒ เพื่อแลกเปลี่ยนอาจารย์ ๑๕๒ เพื่อความร่วมมือทางวิชาการและวิจัย และ ๑๕ เพื่อไปศึกษาต่างประเทศ จากการค้นหาเอกสารนี้ในอินเทอร์เน็ต (ซึ่งไม่พบ) ทำให้ผมพบข้อมูลเกี่ยวกับทุนศึกษาต่อในออสเตรเลีย และพบ Study Overseas แนะนำคนออสเตรเลียเรื่องการไปศึกษาต่อต่างประเทศ โดยส่วนคำแนะนำไปศึกษาต่อในประเทศไทย จะเห็นว่าทางการออสเตรเลียมียุทธศาสตร์มากให้บริการแก่ประชาชน

ข้อมูลสถาบันอุดมศึกษา แสดงในสไลด์นี้

ออสเตรเลียมีประชากร ๒๒ ล้านคน มีคนอยู่ในระบบอุดมศึกษา ๓ ล้าน แบ่งเป็นในมหาวิทยาลัย ๑ ล้าน (๑ ใน ๔ มาจากต่างประเทศ) และอีก ๒ ล้านอยู่ใน VET (Vocational Education) เขาบอกว่ามีแนวโน้มที่มหาวิทยาลัยกับ VET จะเข้ามาชิดกันหรือเป็นเนื้อเดียวกัน

จะเห็นว่าเขามีมหาวิทยาลัยต่างประเทศมาประกอบกิจการที่ออสเตรเลีย และมหาวิทยาลัยออสเตรเลียก็ไปเปิดแคมปัสในต่างประเทศด้วย เขาบอกว่า สถาบันอุดมศึกษาที่ไม่ใช่มหาวิทยาลัยที่เป็นของเอกชน มีการเปิดมากมาย เขาใช้คำว่าเปิดเพิ่มทุกสัปดาห์

คำที่เขาใช้คือ มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ Self-accrediting คือ รับรองคุณภาพของตนเอง แต่เมื่อมี TEQSA เกิดขึ้นตามกฎหมาย สภาม Self-accrediting ของมหาวิทยาลัยก็ถูกสั่นคลอน

ในการนำเสนอและพูดคุยกันที่ Universities Australia วันนี้ Professor Leo Goedegebuure ผู้อำนวยการของ LH Martin Institute for Tertiary Education Leadership and Management ซึ่งอยู่ที่ U of Melbourne มาร่วมพูดคุยด้วย ทำให้เราได้รู้จักสถาบันนี้ซึ่งทำหน้าที่ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการและการกำกับดูแลอุดมศึกษา คล้ายกันกับสถาบันคลังสมองของชาติ แต่ LHMI เป็นสถาบันที่จัดการศึกษา คือ ให้อบรมด้วย ทั้งๆ ที่มหาวิทยาลัยเมลเบิร์นมี Graduate School of Education ด้วย

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

พงศ์เทพ เทพกาญจนา

ดำเนินนโยบาย เพิ่มคุณภาพการศึกษา...?

การเข้ามาดำรงตำแหน่งของ **นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา** ถือเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) คนที่ 3 ของรัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในรอบปีกว่าต่อจาก นายวรวิจน์ เอื้ออภิญญกุล และ นายสุชาติ ธาดาธำรงเวช อดีตรัฐมนตรีว่าการ ศธ. ที่เพิ่งพ้นวาระไป และนี่ไม่ใช่ครั้งแรกของนายพงศ์เทพที่ได้รับความไว้วางใจให้เป็นรัฐมนตรี เพราะก่อนหน้านี้ในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับความไว้วางใจให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ก่อนจะถูกเว้นวรรคทางการเมืองในปี 2550 การกลับมาเป็นรัฐมนตรีว่าการ ศธ. ถือว่าได้รับการยอมรับจากบุคคลในแวดวงการศึกษาเป็นอย่างมาก ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นเพราะประสบการณ์ที่นายพงศ์เทพ เคยคลุกคลีอยู่ในแวดวงศึกษามาแล้ว ตั้งแต่การเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย นายกสภามหาวิทยาลัย

เชื่อว่าสิ่งที่สำคัญที่ทุกคนต้องการให้รัฐมนตรีว่าการ ศธ. เข้ามาดำเนินการมากที่สุดคือ **"การยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยทั้งระบบ"** โดยล่าสุดการเข้าทำงานวันแรกที่ ศธ. เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2555 ที่ผ่านมา ได้มีนโยบายเร่งด่วนหลายๆ เรื่องและเน้นย้ำ ที่จะต้องขับเคลื่อนใน 10 เรื่องหลัก

1. การเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้ศึกษา การปฏิรูปหลักสูตร การศึกษาทุกระดับที่จะต้องนำกลับมาดู เพราะได้มีการปฏิรูปไปตั้งแต่ปี 2542 แล้ว
2. การสร้างโอกาสทางการศึกษาจะต้องให้ครอบคลุมผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึงอย่างโครงการ 1 อำเภอ 1 ทุน ที่เน้นโอกาสแก่คนยากไร้ในช่วงแรกๆ แต่ตอนหลังเน้นการแข่งขันกันแต่ก็ควรให้โอกาสเด็กยากไร้ อาจจะเพิ่มเป็นทุนของเด็กกลุ่มนี้เลย ไม่เช่นนั้นคนยากไร้ก็จะเสียโอกาสที่จะไปศึกษา ส่วนการศึกษาตลอดชีวิตก็ควรจะเข้ามาส่งเสริมด้วย โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ
3. การนำสันติสุขสู่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ศธ. ต้องประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพราะตอนนี้นายกรัฐมนตรีบอกว่าต้องเน้นการศึกษาในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นความไม่สงบในพื้นที่ดังกล่าว
4. การแก้ปัญหาอาชญากรรม โดยในสถานศึกษาต้องไม่มียาเสพติด
5. การจัดหาคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตแบบพกพา ขอให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและโปร่งใสและที่สำคัญเนื้อหาในแท็บเล็ตต้องพัฒนาให้นำเสนอ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้
6. การวิจัย ที่เป็นเรื่องสำคัญ แต่ที่ผ่านมางบประมาณได้รับการสนับสนุนลดลง เป็นเพราะการนำไปใช้ประโยชน์น้อย หากวิจัยออกมา แล้วนำไปใช้ประโยชน์ในภาคต่างๆ เชื้อว่างงบประมาณต่างๆ ก็จะไหลมาเทมาอยากให้เป็นงานวิจัยที่ทำไว้แล้วทำงานไหนที่นำมาปรับใช้ประโยชน์ก็ให้นำมาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมภาคการผลิต ธุรกิจ และสังคม เพื่อให้คนเห็นว่าสิ่งที่วิจัยไปเกิดประโยชน์จริงๆ
7. กองทุนตั้งตัวได้ ควรเร่งรัดและดูแลให้ดี และในส่วนของผู้ประกอบการใหม่ๆ ที่อาจจะเก้งการผลผลิต แต่การบัญชีการบริหารอาจจะต้องมีระบบมาช่วยดูแล
8. การผลักดันการปฏิรูปการเมืองเพื่อให้มีรัฐธรรมนูญของประชาชนที่เป็นนโยบายของรัฐบาล ศธ. คงจะมีส่วนร่วมในการณรงค์และทำความเข้าใจกับประชาชน
9. งบประมาณของ ศธ. สิ่งที่ยากขอ คือ ให้เร่งดำเนินการให้มีการเบิกจ่าย แทนที่เงินจะไปค้างท่อ อันไหนทำได้ก็ให้ทำไปตั้งแต่ต้นเงินจะได้เข้าไปช่วยระบบเศรษฐกิจของไทย อย่าปล่อยจนกระทั่งถึงปลายปีงบประมาณ ส่วนการจัดซื้อจัดจ้างให้ทำตามระบบที่โปร่งใสระบบไหนที่ไม่ต้องใช้วิธีพิเศษพิเศษได้ ก็ให้ใช้วิธีปกติ เพราะจะได้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และ
10. เรื่องทั่วไปของการบริหารของ ศธ. ขอให้ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะความโปร่งใส ไม่มีการทุจริต คอร์รัปชัน เพราะนายกรัฐมนตรีย้ำว่าให้ดูแลให้เต็มที่และต้องพยายามไม่ให้เกิดข้อครหา โดยเฉพาะการซื้อขายตำแหน่ง หากมีข้อครหาจะทำให้หน่วยงานนี้ไม่พ้นต้องมีการทุจริต และคนที่ทำงานอย่างตรงไปตรงมาจะหมดกำลังใจ

อีกส่วนหนึ่งที่ต้องดูแล คือ ต้องไม่ให้มีการล่อลวงละเมิดทางเพศระหว่างครูกับนักเรียน อาจารย์กับนักศึกษาและในส่วนของบุคลากรทางการศึกษา

ที่มา: หนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ วันศุกร์ที่ 9 พฤศจิกายน 2555
คอลัมน์: การศึกษา

หลักสูตรธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา ประจำปี 2556

โครงการจัดตั้งสถาบันส่งเสริมธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย ภายใต้สถาบันคลังสมองของชาติ มูลนิธิส่งเสริมทบวงมหาวิทยาลัย ขอเชิญสมัครอบรมหลักสูตรธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา

หลักสูตรนี้เหมาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัย เช่น นายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้แทนผู้บริหาร ผู้แทนคณาจารย์ เลขาธิการสภามหาวิทยาลัย รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย

หลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการที่ดี ตลอดจนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ และความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

UGP 17	31 ก.ค. (Orientation) 1, 2, 8, 9, 16 ส.ค. 20 ก.ย. (Case study)	UGP 18	25 ก.ย. (Orientation) 26, 27 ก.ย. 3, 4, 11 ต.ค. 11 พ.ย. (Case study)	UGP 19	31 ต.ค. (Orientation) 1, 7, 8, 14, 15 พ.ย. 13 ธ.ค. (Case study)
--------	--	--------	---	--------	---

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทรศัพท์: 02 640 0461 ต่อ 101 (คุณฉันทลักษณ์) 108 (คุณจริยา)

E-mail: chantala_k@hotmail.com/jariya@knit.or.th

